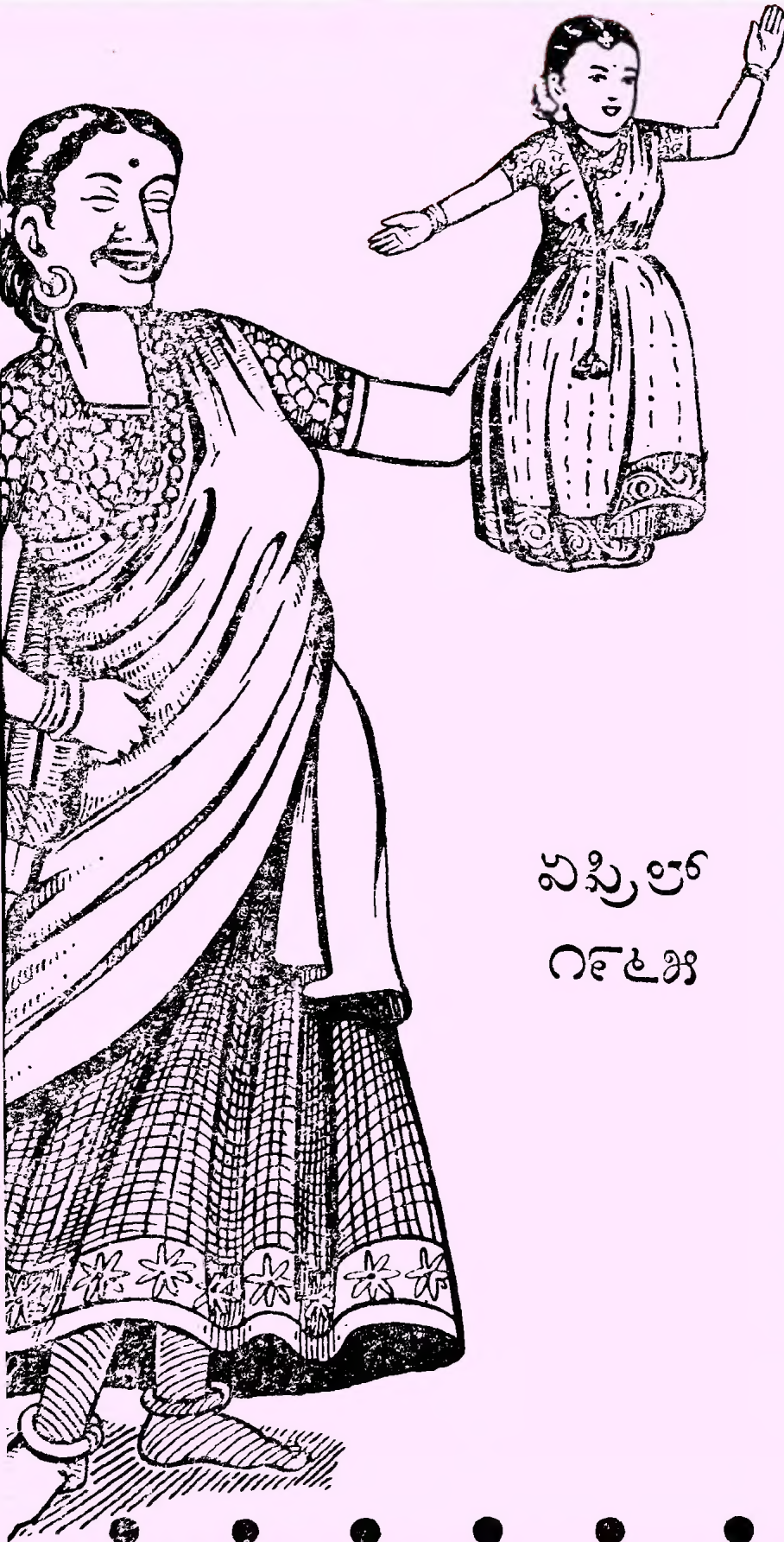

ಕುರವಾಂಜಿ

ಎಸ್ಪಿಲ್
೧೯೬೫

KURAVANJI
Kannada Monthly

ಸಂಪಾದಕರು :

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ದಯಾಶಂಕರ್

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಶಿ.

ಕುರವಾಂಜಿ ಮೂಲಸಂಪಾದಕರು

For 3 way Beauty Treatment....

RAJA

SNOW

AMLA HAIR OIL , KASTURI SOAP

MANYAM & CO BANGALORE MADRAS MADURAI BOMBAY.

CAS -

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮಿತವ್ಯಯಕ್ಕೆ

ಹಾಗೂ

ಪ್ರಕಾಶನಾನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ

ಬೆಂಗಾಲರ್

ಬಿಲ್ವುಗಳು

ಬೆಂಗಾಲರ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೩

ವಿಪ್ರಿಲ ಬಿಡುಗಡೆ!

ವಿಜಯಾ ಅವರ

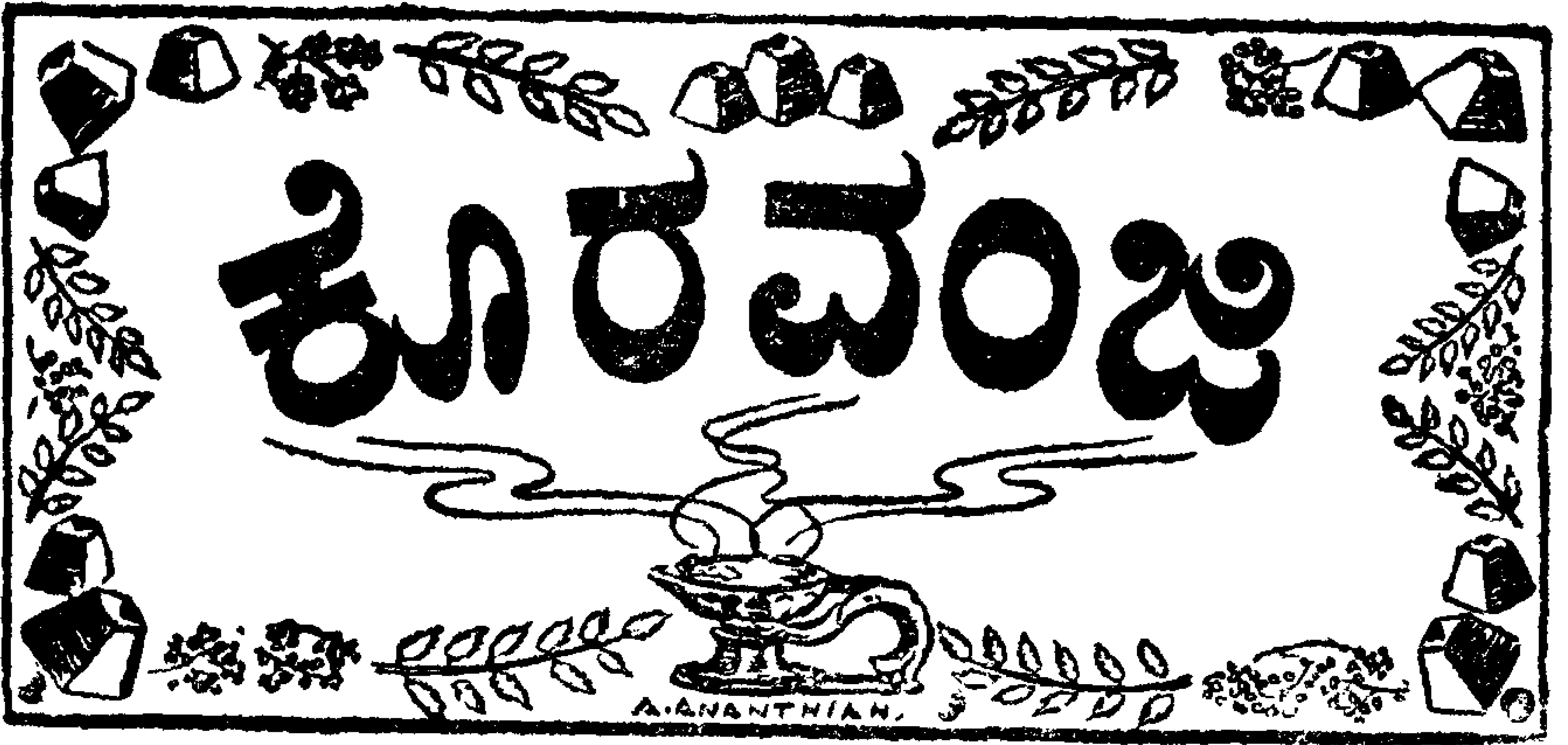
ನತ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ

ಚಿತ್ರಕಥೆ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕೆ
ಕೆ.ವಿ.ರಡ್ಡಿ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ (ಆನರ್ಸ್) * ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನ
ಪುಣಸಾರ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

N. 24

ವಿಜಯಾ ಪಿಕ್ಚರ್ಸ್ ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್ ಹಂಚಿಕೆ

Printed by B. S. Iyengar, Bangalore-2
Publisher—B. N. Gupta Editor—M. Shivaram

ಸಂಪುಟ ೨೫]

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೬೫

[ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಹೊಸ ವರುಷ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ೨ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ, ಹೊಸ ಹರುಷ, ನವಚೈತನ್ಯ, ಬಿಸಿ ಹುರುಪು, ಸಕಲ ಸಂಪತ್ಸಾಧನೆ, ಸುಖ, ಸಂತೃಪ್ತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರಲಿ ಎಂದು ಕೊರವಂಜಿಯೇನೋ ತಿಳಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ. “ದೇವಾ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟವಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಓದುಗರಿಗಾದರೂ ಕೊಡು” ಎಂದು ಮರಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ.

“ದೇವರನ್ನು ಯುಗಾದಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾ ಯಿತೇನಮ್ಮ?” ಎಂದೆ ನಾನು, ಪತ್ರಿಕಾ ನಷ್ಟಿಪ. ಕೊರವಂಜಿಯ ಸಾಕುತಂದೆ.

“ಆಯ್ತಪ್ಪಾ!” ಎಂದಳು ಕೊರವಂಜಿ

“ಏನೇ? ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಹೀಗೆ ಇಳಿಮುಖ...” ಅಂತ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ನೋಡಿದೆ. ಬೆಳೆದಿದ್ದಾಳೆ ಕೊರವಂಜಿ. ಯುಗಾದಿಯಂದೇ ೨೪ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದವಳು. ಮೈ ಕೈ ಆಯೆಕಟ್ಟು ನೋಡಿ, ಎಚ್ಚತ್ತು. ತುಸು ಮರ್ಮಾದ ಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡೇ.

“ಏನಮ್ಮಾ! ಯಾಕೋ ಸಪ್ಪೆ ಮುಖ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ? ವರ್ಷಾ ವಧಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನ, ಅದೂ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ದಿನ, ಹೇಗಿರಬೇಕು ನೀನು, ರುಗಿ ರುಗಿ ಅಂತ ಕಣೆ ಹೇಳ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರಬೇಡವೇ” ಎಂದೆ.

“ಹ್ಲಾಪ್ಪ” ಅಂತ ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು. ನಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಹೋಳಿಗೇಗೆ ಹೂರಣ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಪ್ಪಾ” ಅಂದಳು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದಳು.

ಯಾಕೆ ಹೀಗಿದಾಳೆ? ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ೨೪ರ ಪ್ರಾಯ ಬಂದರೂ, ಇನ್ನೂ ಸಾಕುತಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ, ನನ್ನ ಮನೆ ಅಂತ ಇನ್ನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಅಂತ ಏನಾದರೂ ಕೊರಗುತ್ತಾ ಇದಾಳೇನೋ ಅನಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ ಹೀಗೆ. ಪ್ರಾಯದ ವಯಸ್ಸು ಬಂದರೆ, ನಾನೂ ನೀನೂ ಜೋಡಿ, ಕೆರೆತನಕ ಓಡಿ, ಅಂತ ಜತೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನ ಜತೆಗೆ ಓಡಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಹರಿಹಂಬಲು ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪನ ಮನೇಲಿ ಏನೇ ಐಶ್ವರ್ಯ ಇರಲಿ, ಎಂತದೇ ಸುಖ ಇರಲಿ. ಅದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ರಚಿಸಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೀಗಾದರೆ ಸಾಕು ತಂದೆ ಮನೇಲಿ ?

ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತೆ. ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನಗುತ್ತಾ ನಗುತ್ತಲೇ ಹೋಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಡಿಸಿದಳು ನೀನೂ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತುಕೋ, ಇಬ್ಬರೂ ಊಟ ಮಾಡೋಣ. ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡುಬಿಡೋಣ ಅಂದೆ.

“ಹಳ್ಳಿ ಅಪ್ಪ ಹಾಗೇಮಾಡೋಣ” ಅಂದಳು, ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೂ ಇನ್ನಾರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲ ಇದು ಅವಳಿಗೂ ಗೊತ್ತು.

ಇಬ್ಬರದೂ ಊಟ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಮೊಸರನ್ನದ ಕಡೆತುತ್ತು ತಿನ್ನೋ ವಾಗ “ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಿರಿಕಿರಿಮಾಡಿಕೋಬೇಡ. ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿ, ಸಾಕು ತಂದೆ ಮನೇಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಆದರದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡರೂ, ತನ್ನ ಮನೆ ಅಂತ ಇದ್ದರೇ ಚೆನ್ನ. ನನಗೂ ತಿಳಿಯೋದು, ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ವರನ್ನ ಹುಡುಕಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ, ಆ ಆಸೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಈಗ ನಗ್ನಾ ಇರಮ್ಮ” ಎಂದೆ.

ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹನಿ ಇಣಕಿದುವು.

“ಇದೇನಮ್ಮಾ! ತಾಯಿ. ಬೆಲ್ಲದ ಜತೆಗೆ ಈ ಬೇವು ? ” ಎಂದೆ.

“ಬಾಳುವೆಯೇ ಹಾಗಲ್ಲವೇ ಅಪ್ಪ, ೭-೮ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೀವೂ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ನನಗೆ ಅಂತ ಒಂದು ಮನೆ ಗಿಟ್ಟಿಸುಕ್ಕೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಹೂರ್ತ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಗೆ ನಂಬಲಪ್ಪಾ! ಅದು ಆದರೆ ಚೆನ್ನ, ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ ? — ನನಗೇನೂ ಮನೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಹುಚ್ಚು ಹಂಬಲ, ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ೨೫ರ ಪ್ರಾಯ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಪ್ಪಾ” ಎಂದಳು.

“ಹಾಗಂದರೇನಮ್ಮಾ? ಯಾವ ಅಂಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟಿದೀನಿ” ಎಂದೆ.

“ನಾನು ಕಾಡು ಹುಡುಗಿ ಅಪ್ಪ! ಎಲ್ಲೋ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು, ಇಷ್ಟು ದಿನ ಇಷ್ಟು ಆದರದಿಂದ ಸಾಕಿದಿರಿ. ನಾಡಿನ ಬಾಳು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟು

ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ೨೫ ಆದ ಮೇಲೆ, ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದರೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಲಂ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕಪ್ಪಾ” ಎಂದಳು.

ಬೆಲ್ಲವೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಬೇವೆಲ್ಲಾ ಬಾಯ ತುಂಬಿತ್ತು.

“ ದಿಟ ಕಣಮ್ಮಾ! ನೀನು ಹೇಳೋದು. ನನಗೂ ಮುಪ್ಪು ಬಂತು. ಬಲು
ಕಾಲ ನಿನ್ನ ಅರೈಕೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು
ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಮುಂದಿನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ಒಳಗೆ ನಿನಗೊಂದು ಮನೆ
ಅಂತ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ಕಾಡಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇ
ನಮ್ಮ; ಆದರೆ ೨೫ರ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿ ಆಮೇಲೆ
...ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ” ಎಂದೆ. ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ ಅವಳು ಬಚ್ಚಲ ಮನೆ ಕಡೆಗೆ
ಹೋದಳು. ನಾನು ಎಂಜಲೆಲೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

—ಪತ್ರಿಕಾ ನಷ್ಟಿಪ.

ಕು ಹ ಕಿ ಡಿ ಗ ಳು ೨

ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನ ಪರೆ ಬಂದ ಕಾರಣ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನೇತ್ರ ಶಸ್ತ್ರ
ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

* * * *

ವಿಯಟ್‌ನಾಂನಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ವಾಂತಿಬರಿಸುವ ವಾಯುವನ್ನು ಹರಡಿದರಂತೆ.

—ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಹುಡುಗರು ಬಲು ದಿನಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

*

*

*

*

ನಂದಾಜಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮಾನನಷ್ಟ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ನಂಬುದರಿಪಾಡ್
ಅವರು ಹೂಡುತ್ತಾರಂತೆ.

—ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಬೇರೆ ಇದೆಯೆ, ನಷ್ಟವಾಗುಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿಯವರ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹೇರಬೇಡಿ. ಹಿಂದಿಯೇತರರ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿ
ಯನ್ನು ಹೇರಬೇಡಿ ಎಂದರಂತೆ ಸರ್ವೋದಯದ ಸಂತರು.

—ಸಂತರನ್ನು ಇಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಹೇರಬೇಡಿ, ಅಂತ ನಮ್ಮ ಅಂಬೋಣ.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

ಅದನ್ನಲ್ಲ ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದು ? ಯಾರಾದರೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ

ಅಂತ.

* * * *

ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಕಾಮರಾಜರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕಂಡರು ಎಂದು ಹೇಳಲೂ
ಅಸಾಧ್ಯ. ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಲೂ ಕಷ್ಟ.

* * * *

ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತು ಗೆದ್ದವರೂ ಕೂಡ, ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಹೇರಳ
ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು !!

* * * *

ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರಂತೆ
— “ ನಂಬೂದರಿಪಾಡ್ ಮತ್ತು ನಲ್ವತ್ತು ಕಳ್ಳರು ” ಅಂತ ಕತೆ ಹೆಸರಿಡ
ಬಹುದು.

* * * *

ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಿತನ ಮಾಡಿದೆ ಅಂತ ಹೋಟಲ ಮಾಣಿಯ ಹೆಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿದ
ನಂತೆ.

—ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವ, ಮಾಣಿ ಆಮೇಲೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ವಡೆ ತಿಂದಾಗ ತನ್ನ
ಹೆಲ್ಲು ಉದುರಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದನಂತೆ.

* * * *

ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡು
ತ್ತಾರಂತೆ.

— ಅಂದರೆ ರೆಕಾರ್ಡಿನ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

* * * *

ಡಡ್ಲಿ ಸೇನಾನಾಯಕ ಅವರನ್ನು ಪೀಕಿಂಗಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.

* * * *

ಅಕ್ಕಳ್ಳು ತಿಂದು ಬದುಕುಕ್ಕೆ ಆಗುಲ್ಲ ಅಂತ ಒಬ್ಬರು ಬಡಬಡಿಸಿದರು.

—ಆ ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ನದೆ ಇದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಬಡಬಡಿಸುಕ್ಕೆ ಆಗುಲ್ಲವಲ್ಲ?

* * * *

ಆಚಾರ್ಯರ ಅರಿವಿನ ಕತೆಗಳು

ಆಚಾರ್ಯರ ಅಮೃತವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂದರೂಪಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಶಿಷ್ಯನ ತೀವ್ರ ಹಂಬಲ. ಗುರುಗಳಡಿಯಬಳಿ ಕುಳಿತು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಗುರುಗಳು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ:—

“ವತ್ಸಾ ! ಸಮುದ್ರದ ಆಳ ಅಳೆಯಬೇಕು ಅಂತ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಉಪ್ಪಿನ ಬೊಂಬೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಬೊಂಬೆಯ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಉದ್ದಾನೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟನಂತೆ. ಹತ್ತು ಗಜ ಹಗ್ಗ ಮುಳುಗಿತು. ನೂರು ಗಜ ಇಳಿಯಿತು. ಸಾವಿರ ಗಜ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿತು. ಇನ್ನೂ ಸಮುದ್ರದ ತಳವನ್ನು ತಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. “ನೋಡೋಣ ! ಬೊಂಬೆ ಕಾಲೇನಾದರೂ ಸಮುದ್ರದ ತಳವನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿದ್ವರೆ ? ಎಷ್ಟು ಹಗ್ಗ ಇಳಿಬಿಟ್ಟರೂ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೆ. ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿ ಸಿಂಬಿ ಸುತ್ತೂ ಗೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತಿ ನೋಡೋಣ, ಬೊಂಬೆ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿ ಕೊಂಡಿದೆಯೇ ಅಂತ.” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆದ. ಹಗ್ಗದ ತುದಿ ಬಂತು. ಆದರೆ ಬೊಂಬೆಯೇ ಇತ್ತಿಲ್ಲ.

“ಹಾಗೆಯೇ ಮಗು ! ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕ ಅನಂತ, ಅವನನ್ನು ಅಳೆಯುಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಉಪ್ಪಿನ ಬೊಂಬೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಅಳೆದಂತೆ” ಎಂದು ನಿದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು, ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ನೀವಿಕೊಂಡರು.

ಶಿಷ್ಯ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡ. ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮನನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಆಚಾರ್ಯರೇ ! ನಾವೇ ಉಪ್ಪಿನ ಬೊಂಬೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ನಮ್ಮತನವನ್ನು ನಾವೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ನಾವು ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾದರೆ, ಆ ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನ ಅರಿವು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಾವೇ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲ ! ಉಪ್ಪಿನ ಬೊಂಬೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಪ್ರಯೋಗ ಹೂಡಿದ ಮನುಷ್ಯ ಪೆಚ್ಚು, ಅಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು.

ಆಚಾರ್ಯರು “ಹೌದಪ್ಪಾ ! ನಿದರ್ಶನದ ನನ್ನ ಕತೇನ ನೀನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದೆ-ಅಶೀರ್ವಾದಗಳು. ಎಂದರಂತೆ.

★

★

ಕನ್ನಡದ ಹುಟ್ಟು

★

★

(ರಾ. ಬ. ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತ)

ಪೂಣೈ :

‘ಕನ್ನಡ’ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ, ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಜನತೆಯೆದುರಿಗಿಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಚಾರಂ :

‘ಕನ್ನಡ’ ಶಬ್ದದ ಸ್ವರೂಪ ಉಗಮಗಳನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ. ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್ಲರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಯ್ತು. ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮರ್ಪಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದವು.

[ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ : ಎಂದ ಮೇಲೆ ನೀನೇಕೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ ?]

ಸಮಾಧಾನ : [To get a ‘kick’ out of it !] ಕರಿಮಣ್ಣಿನ ನಾಡು. ಕೆಮ್ಮಿತ್ತಾದ ನಾಡು. ಕಣ್ಣರ ನಾಡು, ಕಳ್ಳರ ನಾಡು ಎಂಬಿವೇ ಮುಂತಾದ ಮುಕ್ತಾಫಲಗಳು ಈ ವರೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗಿ ದೊರೆತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಎಂದರೆ ಸೊಂಟಮುರುಕರ ದೇಶ ಎಂಬ ವೃತ್ತಾಂತ ನಾಳಿನ ‘ಹಿಂದೀ-ಚಾಲ್ಕಿ’ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

‘ಕನ್ನಡ’ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟಕಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ.* ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ದಿಟ ? ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಹೇಗೆ ? ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಅದು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?

* ‘ಕನ್ನಡ’ ಎನ್ನುವುದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಎನ್ನುವುದರ ತದ್ಭವ (ಅಧವಾ-ದ್ಭ) ಎಂದೂ ‘ಕನ್ನಾಡು’ ಎಂಬುದರ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ-ರೂಪ ‘ಕರ್ಣಾಟಕ’ ಎಂದೂ ವಾದಗಳಿವೆ. ‘ಪುನ್ನಾಡು’ ಎಂಬುದೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪುನ್ನಾಟ ಎಂದೂ ‘ಹದಿನಾಡು’ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ‘ಹದಿನಾಟ’ ಎಂದೂ ಆಗುವುದಂತೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ದೈವ ದೂರವೇ ?

ಕಾಲ್ದಾವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ. ತಮಿಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ ತಮಿಳಾಟವೇ ಆಯಿತು. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳೆಂದರೆ ಅವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮಿಳೇ ಆಯ್ತು. ಜೂಲ್ಸ್ ಬ್ಲಾಕ್ ತೇಪೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು, ಗುಂಡರ್ಫರ ಮಲೆಯಾಳಿ ಮತ್ತು ಕಿಟ್ಟೆಲ್ಲರ ಕನ್ನಡ ಇವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಮಿತ್ರರೂ, ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡದ ಅಧ್ವರ್ಯಗಳಾದರು.

ಆದರೆ ಏಕೋ ಏನೋ ಅವರು (ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಭಾವವೋ. ಮರೆವೋ !) ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದೇವರಿಲ್ಲ ; ಸಂಸ್ಕೃತದ ದೇವರೇ ನಮಗೂ ಸಹಾ ! ಎಂದರು.

ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ! ನಿಜ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ದೇವರೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಕನ್ನಡಿಗರು 'ಕಳ್ಳ'ರಾದುದರಿಂದ ಅವರು ದೈವಹೀನರೂ ಹೌದೇ ! (1) ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ವಾದ. ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದಲ್ಲವಾದರೂ. ಇಲ್ಲಿನ ಊಹೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಮಿಳರಿಗೇ ದೇವರು ದೇವಾಲಯಗಳಿರಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯವೇನು ? (2) ಕನ್ನಡವು ದೈವ ದೂರವಾದ ಭಾಷೆ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ದುರ್ಗತಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸಬಹುದು. (3)

ಆದರೆ ದೈವ ಸಹಿತವಾದ ಭಾಷೆಗಳೆಂದು ಬಿಂಕದಿಂದಿರುವ ಇತರ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರಚಾರ, ವಿಸ್ತರಣದಾಹ, ಪ್ರಭುತ್ವಮೋಹಗಳೆಂಬ ತಾಮಸ ಯುಕ್ತ ಆಸುರೀ ಸ್ವಭಾವವೇಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ.

ಕನ್ನಡವು ಸ - ದೈವ ಭಾಷೆ :

ಇನ್ನು, ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ವಾದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

1. ಮೊಹಂಜೋದಾರೋ ಚಿತ್ರಲಿಪಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತ್ರಿಕೋಣವೊಂದರ ಕೆಳಗೆ ಲಂಬರೇಖೆಯಿದೆ. ಇದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕಣ್ಣು ಅಥವಾ (ಕಳ್ಳರು) ಎಂಬರ್ಥವಿದೆಯೆಂದು ಫಾ|| ಹೆರಾಸ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಜನಾಂಗ ಸೂಚಕವಾದುದು.

2. ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಹೀಗೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತಮ್ಮ ತಮಿಳಿನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಡಾ|| ಕಾಲ್ದಾವೆಲ್ಲರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ತಮಿಳರ ಹರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಆರ್ಮರ ಎರುದ್ದು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಲೂ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಕೀಳೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರಲೂ ಈ ಊಹೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

3. ಪ್ರಚಲಿತ ಪುಸ್ತಕತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸಬಹುದಾದರೂ ನಾವೀಗ ಕನ್ನಡದ 'ವ್ಯತ್ಯತಿ' ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ 'ದೇವರು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಹೆಚ್ಚಳಪನ್ನೇನು ಹೇಳೋಣ ! ಕೇಳಿ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಲಿನಿಂದಲೋ ಅರ್ಥದಿಂದಲೋ ಮುಕ್ತಾಯವಾದವೋ, (4) ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಎಷ್ಟು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿವೆಯೆಂದರೆ, 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟ ಜನರು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಲ್ದಾವೆಲ್, ಪೋಪ್, ಗುಂಡರ್ಪ್ ಕಿಟ್ಟಿಲ್ ಜೂಲ್ಸ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಸ್ಟೇನ್ ಕೋನೋ, ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ⁵ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ನಂತರ ಆ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ಮತ್ತು ಕ್ರಿ. ಶ. ಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತಾರೂ ಇನ್ನು ಜನಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ,

ಕನ್ನಡ ಎಂದರೇನು :

'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬುದು ನಾಡು, ನುಡಿ, ಜನತೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೆಸರಿಸುತ್ತದೆ.

'ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್' (ನೃ. ತುಂ, 6)

'ಕನ್ನಡಂ, ಎರಡರುನೂರರೆ ಕನ್ನಡಂ (ರನ್ನ) ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡು, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಎಂದು ಸೂಕ್ಷಿಸಿ 'ಕನ್ನಡ' ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವೇನಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕೋಣ, 'ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ'⁷ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಕರುನಾಡಗರ್' ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರಂತೆ.⁸ ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದು ಹಾಗೆಯೇ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಹು ಸರಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಕ' ಎಂಬುದೇ ದೈವವಾಚಕ ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಸ್ವರ. 'ಕ' ಎಂಬುದು ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದಲೇ ಬಂದಿದೆ.⁹

4. ಹೀಗೆಂದರೆ, ನವಿಲು ನೋಡಿ ಕೆಂಬೂತ ಪುಕ್ಕ ತೆಗೆಯಿತು ಎಂಬಂತೆ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅಡಿಗಲಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದರ ಔಚಿತ್ಯನೌಚಿತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸದೆ ಆರಂಭಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ.

5. ಈ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಶಂ. ಜಾ. ಜೋಷಿ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಇವರನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

6. ನೃಪತುಂಗ

7. ಇಡುವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು ನೋಡಿ !

8. ಕೊಂಗರ ಮಾತೇನು ?

9. 'ಕನ್ನಡದೇವಾಯ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಯಾವ ದೇವರಿಗೆ' ಎಂದು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಸಾಹೇಬರು ಅರ್ಥ ಹಚ್ಚಿದರು. ಆದರೆ 'ಕ' ಎನ್ನುವ ಅ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಗರಾಥ ಸಾಯಣರು ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹಾಗೆ ಸಾಯಣ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಮಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಈಗ 'ಗುಡಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.10 ಗುಡಿ ಎಂದರೆ ಧ್ವಜ ಎಂದು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ. ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ11 ಗುಡಿ ಎಂದರೆ ದೇವಾಲಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ಈ ಶಬ್ದ ಹೇಗೆ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

ಕ + ಉಡಿ = ದೇವರ ಮಡಿಲು = ಕುಡಿ. ಕ ಎನ್ನುವ ಪರುಷ ವ್ಯಂಜನವು ಮೃದುವ್ಯಂಜನವಾಗಿ ಕುಡಿ. ಗುಡಿಯಾಯಿತು. 'ಕ' ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅದು ಸಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಮೇಯ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. 'ಕ' ಎಂದರೆ ಇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರೆಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಓಹೋ ಘನವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರರು ಮಿತ್ರರು 12 ಕೋಯಿಲ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ 'ಕೊ' ಎಂದರೆ ದೇವರು ಎಂದರ್ಥ. ಕೇ. ಶೇ. ರಾ|| ಬ|| ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು 'ಕೊ' ಎಂದರೆ 'ರಾಜ' ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮಿಳಿನ ಈ 'ಕೊ' ಕನ್ನಡ 'ಕ' ಶಬ್ದದ ರೂಪಾಂತರವೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದದ ಮೊದಲಕ್ಷರವೇ ದೇವರ ಹೆಸರು.13

ನಡ ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯಭಾಗ. 'ನಡು' ಎಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ಶಬ್ದ.

ಕ - ನಡ = ಬ್ರಹ್ಮ ಮಧ್ಯ. ಇದು ಉಚ್ಚಾರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಎಂಬ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯಿತು.14 ನಾಡು ಎಂಬ ವಿಶೇಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕ-ನಾಡು ಆಯಿತು.15 ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪವೇ ಕರ್ಣಾಟಕ. ಅದುದರಿಂದ

10. 'ಗುಡಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪೊಯ್ಸಿ ಬದ್ಧವಣಮಂ' (ಪಂ. ಭಾರತ. ಆ. ೯ ಪ. ೫) ಎಂದು ಪಂಪ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ಬದ್ಧವಣ'ವನ್ನು ಪೊಯ್ಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಪಂಪನಿಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಲ್ಲ. ಬದ್ಧವಣವನ್ನಾದರೂ ಹೊಯ್ಯಲಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

11. ಆಡುಗಳ ಮಾತಲ್ಲ. ಆಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ.

12. ಶಾಪ್ಪಾಡ್ಪುರಾಫುನ್, ನಕ್ಕಿರಾರ್. ಮದುರೈವೀರನ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

13. ತಮಿಳಿಗೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ, ತೆಲುಗಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಋಷಿಗಳು ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ Pure Applesauce and Balderdash ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗೂ ತಮಿಳರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೇ : ನೀನು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಜನಕ ಎಂದು ತಮಿಳರು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಕುಪಿತನಾಗಿ 'ನೀವು ಹೀಗೇ ಮುಂದುವರಿದು, (ಅವರು ಈಗಿರುವ) ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ.

14. ಯಾರಾದರೂ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ನವತ್ತಿನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ಒತ್ತಲ್ಲವೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಾದು ನೋಡಿ ಅನವತ್ತನ್ನು ತಂದುಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಧೂ ಅನ್ನಿ.

15. ನರೈತಿ ನಾರಃ-ಇತಿ ಪಾಣಿನಿಃ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು — ಬ್ರಹ್ಮ ಮಧ್ಯ ದೇಶ.

ಕನ್ನಡ ನುಡಿ — ಬ್ರಹ್ಮ ಮಧ್ಯ ಭಾಷೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನ — ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರು.

ಇನ್ನು ಉಳಿದುದು ಒಂದೇ ಸಂಶಯ. ಈ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದು. 16 ಇದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ. ಐನ್ ಸ್ಪೀನ್ ಮಂಡಿಸಿದ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೇ ?

ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುವವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು : 'ನೀನು ತಾಸ್ತುಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣ ವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ!' ನಾವು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ ನಮಗೆ ಬಿಡುವು, ಗ್ರಾಂಟ್ ಹಣ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ನಮ್ಮ ಪೂಣ್ಣ ಪೂಣ್ಣ ಸಂದಿದೆ.

16. ನೃಪತುಂಗ, ಕೇಶಿರಾಜ, ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ ಮತ್ತು ನಾಗವರ್ಮರು ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ನೀಡುವ ಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರ ಮೌನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಂಚ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ನೀವು ಊಹಿಸಬಲ್ಲಿರಿ.

—ಅ, ರಾ ಸೇ.

ನೂರು ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಸಿವಾಗುತ್ತೆ ಎಂದೊಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

—ಹಸಿವಾದಮೇರೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇಂಗಿಸೋದು ಹೇಗೆ ?

* * * *

ಅಣ್ಣಾದೊರೆ ಅವರ ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಲ್ಲ,

* * * *

ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕಾಗದವು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರ ಅಳು.

—ಈಗೀಗ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವ ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಗದ ಯಾಕೆ ಉಪ ಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಮುಗುಮ್ಮಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಆಗದೆ ?

ಕಂಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಕುರಿತು

ಕಂತ್ರಾಟ್ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ತಾನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ನವೀನ ಸೌಧ 'ಶರಾವತಿ ವಿಲ್ಲಾದ' (ಅರ್ಥವಾಯಿತು ತಾನೆ ?) ಗೃಹಪ್ರವೇಶದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ ಕಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ. (ಯಾತಕ್ಕೆ ಅಂತ ಕೇಳಿ ಕೀಟಲೆಯೆಬ್ಬಿಸಬೇಡಿ!) ನಾನೂ ಪ್ರಾಣೇಶನೂ ಎರಡೆರಡು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಏನೋ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಣೇಶ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ 'ಎಲ್ಲಿ' ಆ ಡಿಕ್ಷನರಿ ತೆಗೆದು ನೋಡು 'ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್' 'ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್' ಅಂದರೆ ಏನು 'ಅಂತ' ಎಂದ.

“ಸುಕರ್ನೋ ಸುಬಂದ್ರಿಯೋ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ತಾನೇ ? ಆ ಡಿಕ್ಷನರಿ ನೋಡಿ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ ನಾನು.

ಇಂದಿನ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ಡಿಕ್ಷನರಿ ಅರ್ಥ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ಅನರ್ಥವೇ ಸರಿ ಅನ್ನಿಸೋದಿಲ್ಲವೆ ? ಇವತ್ತಿನ ಕೊ-ಎಗ್ಸಿಸ್ಟೆನ್ಸ್, ಪೀಪಲ್ಸ್ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ, ಸೋಷಿಯಲಿಸಂ—ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅನುಭವದಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಅರ್ಥವೇ ಅರ್ಥ ಹೊರತು ಡಿಕ್ಷನರಿಯಲ್ಲಿ ತಡಿಕಾಡಿ ದೊರೆಯುವ ಅರ್ಥ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣೇಶ 'ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲ ಡಿಕ್ಷನರಿ ತಾ ಅಂತ ಪೀಡಿಸಿದ. ಕಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣು ಸುಲಿಯುತ್ತಾ,

“ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರೋ ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನ ಈ ಕಡೆ ಕೊಡು” ಎಂದೆ.

“ಆಂ...ಇದು ನನ್ನದಲ್ಲವೇನೋ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆಯಲ್ಲ ಎರಡು, ಅವನ್ನೇ ತಿನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ” ಎಂದ ಪ್ರಾಣೇಶ.

“ಅದಾಗೋದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರೋ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನನಗೆ ಬೇಕು. ಕೊಡ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದೆ.

“ಒಳ್ಳೇ ಸಮಾಚಾರ ಇದು...ಹೀಗೆ ಬಠಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ? ಹಣ್ಣು ಕೊಡೋಕಾಗೊಲ್ಲ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಪ್ರಾಣೇಶ

“ಹಾಗಾದರೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇನೆ ತಿಳಿತ ?” ಎಂದು ಎಮ್ಮನಿತೆ.

ಪ್ರಾಣೇಶ ಬೆರಗಾಗಿ ಕೇಳಿದ “ಏನಾಗಿದೆಯೋ ನಿನಗೆ ?”

“ಹಾಂ, ಈಗ ತಿಳಿತೇ ? ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಅಂತ, ಸುಕರ್ನೋ ಮಲೇಷಿಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇದನ್ನೇ. ಅಯ್ಯೋಬರೂ ಇದೇ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿಯಾರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಡಿಕ್ಷನರಿ ಅರ್ಥ ತಗೊಂಡು ಏನು ಮಾಡ್ತೀಯೆ, ನಿಘಂಟು ಹೇಳುತ್ತೆ — ಕನ್‌ಫ್ರಂಟ್ ಅಂದರೆ ಎದುರಾಗು ಅಂತಲೋ ಏನೋ. ಇದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ :—ಇವತ್ತು ನಾವು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಎದುರಿಸುವುದಲ್ಲ ; ಬಡಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಎದುರಿಸುವುದು. ಕಾಲು ಕೆರೆದು ಜಗಳಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದು. ಅದೇ ಕುರಿ ತೋಳ ನೀರು ಕುಡಿಯೋದಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಮಾಚಾರವಿದೆಯಲ್ಲ ಹಾಗೆ...

“ ಪಟಿಂಗತನಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಾದ ಹೆಸರು ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಕೋಲ್ಡ್‌ವಾರ್ ಹೋಗಿ ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾವೋನ ಆಸೆ ಫಲಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ” ಎಂದ ಪ್ರಾಣೇಶ್.

“ ಏನದು ಮಾವೋನ ಆಸೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧ ನಡದೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನಲ್ಲ ಆತ. ಹೀಗೆ ಕಾಲು ಕೆರೆದು ಜಗಳಾಡುತ್ತ ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದರೆ ಮಾವೋನ ಆಸೆ ಕೈಗೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕೂಡ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣು ಸುಲಿದ ಪ್ರಾಣೇಶ್.

ಕೇವಲ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲ ಜಗತ್ತಿನ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಕಾರಣವೋ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದ್ದು ಕಾರಣವೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ವಿಕೋರಿಯಾ ರಾಣಿಗೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕುರಿತು ಸಿಟ್ಟುಬಂದಾಗ ಆಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಆ ಕತೆ ಹೇಳಿದೆ ಪ್ರಾಣೇಶ್‌ನಿಗೆ.

ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷ ಭರ್ಜರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದಳಲ್ಲ ವಿಕೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿ ಆಕೆ ಬೊಲಿವಿಯಾ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಳು

ಆ ದೇಶ ಮರಿಯಾನೋ ಎಂಬ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಒಂದು ಔತಣಕೂಟವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ. ಔತಣಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ರಾಯಭಾರಿ ವರ್ಗದವರೂ ಇತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೂ, ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಧೂರ್ತ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ತನ್ನ ಆಗಿನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ಆಕೆಗೆ ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ನೆರದಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಆ ಧೂರ್ತನ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಯಭಾರಿ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ರಾಯಭಾರಿಯ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಸಿ. ಆತನನ್ನು ಹೇಸರಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಂದು ಮುಂದಾಗಿ ಕೂರಿಸಿ, ಟಾಂ ಟಾಂ ಹೊಡೆಸಿ ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಹೊರ ದೂಡಿಸಿದನಂತೆ.

ತನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಕೋಪಿಯಾ ರಾಣಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾ ದಳಂತೆ ಸರಿ. “ ಹೊರಡಲಿ ನಾವಿಕ ಪಡೆ ” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಆಗ ಯಾರೊ ತಿಳಿದವರು ಬಂದು ಬೊಲಿವಿಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರತೀರವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ರಾಣಿಯ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತಂದರು. ರಾಣಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಪಟಗಳಿಂದ ಬೊಲಿವಿಯಾ ದೇಶವನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿಬಿಡಿ ಎಂದಳಂತೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ವತಃ ಕತ್ತರಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮ್ಯಾಪಿನಿಂದ ಬೊಲಿವಿಯಾವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದಳು. ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಬೊಲಿವಿಯಾವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತೋರಿಸಲಾಯಿತು. ಭೂಗೋಳದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೊಲಿವಿಯಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವವೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬೊಲಿವಿಯಾ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ನಾಶ ವಾಯಿತು, ರಾಣಿಯೂ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಹಾಯಾಗಿ ಬದುಕಿದರೂ ಅನ್ನಿ.

ಆದರೆ ಇದು ಈಗ ಅಜ್ಜಿ ಕತೆಯೇ ಸರಿ. ಈ ರೀತಿ ವೈರಿಗಳಮೇಲೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಿ ಹಾಯಾಗಿ ಬಾಳುವವರು ಈಗ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ಅದಿರಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ತೆಪ್ಪಗೆ ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಈಗ ಸಾಧ್ಯವೇ ?

ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ಯೂಬಾವನ್ನು ಭೂಪಟದಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಹಾಯಾಗಿ ಬಾಳಬಹುದಿತ್ತು. ಬೇ ಆಫ್ ಪಿಗ್ಸ್ ಮುಖಭಂಗದ ಸಂದರ್ಭವೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಡೋನೇಸಿಯಾವನ್ನು ಮ್ಯಾಪಿನಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿ ಮಲೇಷಿಯಾ ದವರು ಹಾಯಾಗಿ ಬಾಳಬಹುದಿತ್ತು. ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಕಾಟವೇ ಇಲ್ಲದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಣಿಯ ಕಾಲ ಈಗಿಲ್ಲ. ಮ್ಯಾಪಿನಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ನೀವಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹಾಯಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಆಯೂಬರಿಗೂ ಮಾವೋ ಗಳಿಗೂ ನಾವು ಗಮನಕೊಡಬೇಕಿತ್ತೆ ? ನಾವಾಯಿತು ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಕಚ್ಚಾಟವಾ ಯಿತು ಎಂದು ತೆಪ್ಪಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಚವಾಣರು ರಕ್ಷಣಾವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪರದಾಡುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಗೋವಾ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಕವಿಗಳು ಸಮರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ದೇಶೀಯರನ್ನು ಕಂಗಡಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಬೆಲೆಯೇರಿಕೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾ ಚಾರ, ಅನ್ನಾಭಾವಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತ್ರವೇ ಬರೆದು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಂಪುಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ನೀವಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಈಗ ಸುಖವಿಲ್ಲ...”

“ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ” ಎಂದು ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಾಣೇಶ, “ಹಿಂದಿ ಮಂದಿ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯವರು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇಂದಿಗೂ ಹಾಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಲ್ಲರು. ಪ್ರೊಫಿಟನ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದೇ ಸಾಧಿಸಿ ಸತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಬಾಳಲು ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗಿಲ್ಲವೆ !

“ಇರಬಹುದು. ನಮಗೆ ಸರಿಹೋಗದ್ದು ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಉಷ್ಣಪಕ್ಷಿಯ ಬುದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾವು ನವಿಲನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವೆವಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಲಿನಲಿಯುತ್ತ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಉಷ್ಣಪಕ್ಷಿಯ ಹಾಗೆ ಆಗದ್ದು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡರಾಗುತ್ತದೆಯೆ ? ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಠಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ ಆದರೂ ಸರಿಯೆ ನಮ್ಮದನ್ನು ನಾವು ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂಬ ಧೃಡನಿರ್ಧಾರಬೇಕು.”

“ಹೌದು ಹೌದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕೊನೇ ಕೆತ್ತಳೆ ತೊಳೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆಸೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಾಣೇಶ, ನನ್ನ ಕನ್‌ಫ್ರಂಟೇಷನ್ನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ.

—ರಾಮಿ

ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬರೆದನು
ಕಾಮ ಚಿತ್ರಕೊರೆದು ಅದನ್ನು ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ಉಗಿದು

ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗಿಸಿ

“ರಾಮ ರಾಮ” ಎಂದು ಆಕೆ ಓಡಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

“ಅಪ್ಪನ ಲಡಖೀ”

ಅಪ್ಪ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಿಸಿಲು, ಅಪ್ಪ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರು. ಈ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿಗೆ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂದರೆ, ಬಹಳ ಬೇಗ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಬರಬೇಡಿ ಅಂತ ಹೇಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯೋದು ? ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇಂದೂರಿಗೆ ನಾನು ಬಂದು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಾಗಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ಒಂದು ಸರ್ತಿಯೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಬರೆದರೆ ಬೇಡ ಅಂತ ಹೇಗೆ ಹೇಳೋದು ?

ಅಂತಲೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೆ. ಅಪ್ಪನೂ ಬಂದರು. ರೈಲ್ವೆನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮಾವಂದಿರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಪೂರ್ವರು ಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಾ ಹಣೆ ಜಗಳವಾಡಲು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನ ಹಾದಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಉರ್ದು, ಗುಜರಾತಿ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿದರೆ ಅದೇ ಹಿಂದಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೂರು ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ನಾಲ್ಕನೆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೇಲಿ ಸೌದೆ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿತ್ತು.

“ಅಪ್ಪಾ ! ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ. ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೌದೆ ಕೊಂಡು ತರ್ತೀನಿ,” ಎಂದೆ.

“ಈ ಬಿಳಿಲಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಹೊರಗೆ ಹೋಗೋದು ಅಂದರೇನೇ ? ದೊಡ್ಡೋನಾಗಿ ಮನೇಲಿ ನಾನಿರೋವಾಗ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇರೋವಾಗ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಸೌದೆ ತರ್ತೀನಿ” ಎಂದರು ಅಪ್ಪ.

“ಬೇಡ ಅಪ್ಪ ! ಇಂದೂರು ಧಗೆ ಬಹಳ. ನಿಮಗೆ ಒಗ್ಗುಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರೀ ಹಿಂದಿಯೊಂದನ್ನೇ ಜನ ಮಾತಾಡ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ, ಅರ್ಥ ವಾಗೋದು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಬಲು ಕೋಪ, ನೀವೇನಾದರೂ ಪೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಹೊಡೆದರೂ ಹೊಡೆದರೆ, ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ಮನೇಲೆ ಇರಿ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಬೇಗ ಬಂದು ಬಿಡ್ತೀನಿ”.

ಅಂತ ಗಿಣಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲಾ ! ಅಪ್ಪಾ !

“ಮೈಸೂರು ರುಮಾಲನ್ನು ತಲೆಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ, ಯಾವ ಬೇಸಿಗೆಯ ಯುಳವೂ ತಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ತಿಳಿತೇನೆ ? ಮಗು ! ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಟ್ಟಾದವರ ಹತ್ತಿರ, ಆಟೋರಿಕ್ಷಾದವರ ಹತ್ತಿರ, ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡ್ತೀನಿ, ಹೋರಾಡ್ತೀನಿ, ಅಂದಮೇಲೆ ಹಿಂದಿಯವರ ಭಾಷೆ ಬರುಲ್ಲ ಅಂದರೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. ಸೌದೆ ತರುಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದಿ ಬರುತ್ತೆ. ಅಂಗಡಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಹೇಳು, ಕೊಂಡ ಸೌದೇನ ತಂದಾಗ, ಅಪ್ಪ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡಿ, ಒಣಗಿದ ಸೌದೇನ, ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ ನಿನಗೆ” ಎಂದು ಅಪ್ಪ ಬಡಬಡಿಸಿ, ರುಮಾಲು ತಲೆಗೇರಿಸಿ, ಚಪ್ಪಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದರು.

“ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆ ತುದೀಲಿ, ಎಡಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹತ್ತು ಅಂಗಡಿ ದಾಟಿದಾಗ ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ. ಅಲ್ಲೇ “ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ದುಖಾನ್” ಅಂತ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡಿರುವ ಅಂಗಡಿ ಇದೆ. ಬೋರ್ಡು ನೋಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಸೌದೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿಟ್ಟಿತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ, ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸೌದೇನ ಕಳಿಸು ಅನ್ನಿ. ಆತ ಕಳಿಸ್ತಾನೆ” ಅಂತ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಲೀನ ಮನೇಲಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ,” ಎಂದು ಅಳುಕು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಳಿಸಿದೆ

ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಬೇಕು, ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷ ಆದರೂ ಅಪ್ಪ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಆದರೂ ಅಪ್ಪನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ಬರುಲ್ಲ ಅಪ್ಪನಿಗೆ, ಆದರೂ ಹರ ಹೆಚ್ಚು, ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಏನುಮಾಡಿಕೊಂಡರೋ, ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದರೋ, ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ ಅಂತ ನಾನೇ ಹೊರಟೆ.

ಆದರೆ ಗೇಟಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅಪ್ಪಾ ಬೆವರು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಏದುಬ್ಬಸ ಪಡುತ್ತ, ದಸಬುಸ ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನರು ರೇಗುತ್ತ ಬೈಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು.

“ಇದೆಂತಹದೇ ದರಿದ್ರ ಊರು. ಶುದ್ಧ ಜಂಗಲಿ ಜನ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, “ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ದುಖಾನ್” ನನ್ನು ಸೌದೆ ಕಟ್ಟಿನ ಗುರುತಿನಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆ. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಸೌದೆ ಕೊಡು ಅಂತ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲೆ ಕೇಳಿದೆ. ಅಂಗಡಿಯ ದರಿದ್ರ ...ಮುಂಡೇಮಗ, ಸೌದೆ ತಗೊಂಡು ಹೊಡೆಯುಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ. “ಯಾಕೋ ! ಮಗನೆ ನಿನಗೇನು ತೆವಲು ನನ್ನ ಯಾಕೋ ಹೊಡೆಯುಕ್ಕೆ ಬರ್ತಿ. ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದೆ

ನಾನು ನಿನಗೆ ವಿಮೆ ಮಾಡು ಅಂತೇನೂ ನಿನ್ನ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ನಾನು ಬಿಳಿ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಓಟು ಕೊಡು ಅಂತಲೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ.” ಅಂತ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ರೇಗಿದೆ.

ಅವನೇನೇನೋ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿ ಹತ್ತಾರು ಜನ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಗಡಿಗೆ ಒಡೆದಹಾಗೆ ಬಡಬಡ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನ ದುರು ದುರು ನೋಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ತದುಕಿ ಬಿಡ್ತಾರೇನೋ ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆದರಿಕೆ ಆಯಿತು. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟು ತೋರಿಸಿದೆ. ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಸೌದೆ ಕೊಡಿ ಅಂತ. ತಿರುಗಿ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, ಬಾಯಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲಡಿಕೆಯನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಉಗುಳಿ, ಏನೇನೋ ಬೈಯುಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಡಿದರು. ಬೈದರು ಅಂತ ಅಷ್ಟು ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಆದರೆ ಏನಂತ ಬೈದರು ಅಂತ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ರಭಸ ನೋಡಿದರೆ, ತರಕಾರಿ ಮಾರೋ ಬಲಿತ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಆಡುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಹಳಗನ್ನಡದ ನಿರ್ವಾಣ ಭಾಷೆ, ಅದರ ತರಹಾನೇ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬ ನನ್ನ ರುಮಾಲನ್ನು ತಿವಿದ. ಆಗ ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ, ಆ ಮನೆಗೆ ಸೌದೆ ಕಳಿಸು ಎಂದೆ.

“ಇಂಜಿನಿಯರ್ ರಾಂಕಿಷನ್ ರಾವ್ ಕಾ ಘರ್” ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದರು. ದಬ್ಬಿಕೊಂಡೇ ನನ್ನನ್ನು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪ ರುಮಾಲು ತೆಗೆದು ಬಟ್ಟೆ ತಲೇನ ಬರೆಸಿಕೊಂಡರು.

ಬಂದಿದ್ದ ವರನನ್ನ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ “ಇವರು ನನ್ನ ಅಪ್ಪ, ನಾಲ್ಕುದಿನ ಆಯಿತು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂದು. ಹಿಂದಿ ಬರುಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸೌದೆ ತರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಜಂಭದಿಂದ ಹೋದರು. ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಾಡಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ” ಅಂತ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಮೇಲೆ, ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿತಂತೆ ಕಂಡಿತು

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ದುಖಾನಿನ ಸೌದೆ ಒಡೆಯುವ ಕೂಲಿ ಆಮೇಲೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ.

“ಈ ಮುದುಕ ಮದುವೆ ಗಂಡಿನಹಾಗೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, (ರುಮಾಲನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು,

“ದಸ್ ರೂಪಾಯ್ಕು ಲಡಕಿ ದೇವ್” ಅಂತ ಕೇಳಿದ. ನಾವೇನು ವೇಶ್ಯಾಗೃಹ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಯೇ ? ಇಟ್ಟಿದ್ದರೂಕೂಡ ಈ ರೀತಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿದುರಿಗೂ ಕೇಳ ಬಹುದೇ ? ನಿನಗೇನು ಬಂತು ಹಲ್ಲುಬಿದ್ದ ಮುದುಕ ಸೊಂಟಬಿದ್ದ ಮುಪ್ಪಿನವ

ನಿನ್ನಗ್ಯಾಕೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಚಪಲ, ಅದೂ ಹಾಡೆ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ; ಅಂತ ಅಂಗಡಿ ಯವ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಟ್ಟ. ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಜನ ಎಲ್ಲ ಗುಂಪುಕೂಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ತಗುಲಿಕೊಂಡೆವು, ಈ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ರಾಂಕಿಷನ್ ಅಂತ ಏನೋ ಹೇಳಿದ. ನಿಮ್ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮುದುಕ ಇರಬಹುದು ಅಂತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು. ಅವ ಮುದುಕ ಅವರೂ, ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಓಡಿಬಂದ” ಅಂತ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟ.

“ಲಡಕಿ” ಅಂದರೆ ಸೌದೆ ಅಲ್ಲೇನೆ ಅಂದರು ಅಪ್ಪ.

“ಅಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪ ! ಲಡಕಿ ಅಂದರೆ ಹುಡುಗಿ ಅಂತ, ಲಖಡಿ ಅಂದರೆ ಸೌದೆ” ಅಂತ ನಾನಂದೆ.

ಈ ಹಾಳು ಭಾಷೇನ ಲಖಡಿ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸುಡು ಅಂತ ಅಂದರು ಅಪ್ಪ.

“ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರು ಹಿಂದೀಲಿ” ಅಂದೆ. ಆಗಲೇ ಆ ಜನ ಕೇಕೆ ಹಾಕೊಂಡು ನಗ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದರು.

—ಶ್ರೀನುತಿ ಕನುಲಾ
ಇಂದೂರು

“ಹರೋ ! ಆಂಗ್ಲೇಜಿ” ಅಂತ ಕೂಗಿದ, “ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಕೂಗಬೇಡಪ್ಪ, ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡಬಾರದು” ಅಂದೆ. ಅವ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ !!

ಗಜೇಂದ್ರ ಸವ

(ಎರಡನೆಯ ಪರ್ವ)

ವಿರಾಟಭವನ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ.

“ಪರುಶು, ಸರ್ಕಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯಾ ? ಏನಾದರೂ ಹೊಸ ಪಟ್ಟುಗಿಟ್ಟು ಇದೆಯೇನು ? ” ಅಂತ ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ ಪರುಶೂನ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ಪರುಶು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಅವನೊಬ್ಬ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಗ. “ಘಟೋದ್ಗಜ” ಸರ್ಕಸ್ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಪರುಶು ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ನ್ಯಾಯವೇ. ಹತ್ತು ಆನೆಗಳು, ಏಳು ಹುಲಿಗಳು, ಆರು ಸಿಂಹಗಳು, ಮೂರು ಚಿಂಪಾನ್ಸಿ, ಎರಡು ಮೇಕೆ, ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳು, ಎರಡು ಕತ್ತೆ. ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಜಪಾನೀ ಯರು ಮತ್ತು ಮುವತ್ತಾರು ಕೇರಳೀಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸರ್ಕಸ್ ಅಂದಮೇಲೆ, ಎಲ್ಲರ ಕುತೂಹಲವೂ ಕೆರಳಿತ್ತು.

“ನಾನು ಮೊದಲದಿನ ಎರಡನೇ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟೇನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಇಬ್ಬರು ನಕಲಿ ಶಾಮಿಗಳು, ಸರ್ಕಸ್ ಡೇರದ ನಡು ಕಂಬವನ್ನು ಆರಾಮವಾಗಿ, ಕಪಿಗಳಹಾಗೆ ತುದಿಯವರಿವಿಗೂ ಹತ್ತಿ, ಮೇಲಿಂದ ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಸಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಜಾರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.” ಅಂದ ಪರುಶು.

“ಪ್ರಾಯಶಃ ಕಪಿಗಳೇ ನಕಲಿ ಶಾಮಿಗಳ ವೇಷ ಧರಿಸಿರಬೇಕು” ಅಂದರು ಓಂಪುಡಿ

“ಈ ಸರ್ಕಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಪಿಗಳೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ !” ಅಂತ ಖಾರಾಬೂಂದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಸಿದರು.

ಮೂರು ಚಿಂಪಾನ್ಸಿಗಳಿವೆ ಅಂತ ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಸಿನಿಮಾ ಚೀಟೀಲಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿದ್ದಾರಲ್ಲೇ ! ಚಿಂಪಾನ್ಸಿ ಅಂದರೇನು ದೊಡ್ಡ ಕಪಿ ಅಷ್ಟೆ !” ಅಂದರು ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾತ್ಕಾರದಿಂದ.

ಇದರಿಂದ ಓಂಪುಡಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವಾಯ್ತು. ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆಯನ್ನು ಒಂದುಬಾರಿ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಅಂದೇ ಬಿಟ್ಟರು.

“ನೀವು ಪ್ರಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಡಾರ್ವಿನ್ ತಿಯರೀಲಿ ಪ್ರವೀಣರಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಚಿಂಪಾನ್ಸೀನ ಇದುವರಿಗೂ ಯಾರೂ ಕಪೀಂತ ಕರೆದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಆಂಜನೇಯನ್ನ ಚಿಂಪಾನ್ಸೀ ಅಂತ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳು ಎಲ್ಲಾದರು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜಾಜೀಕೂಡ ಹಾಗೆ ಆಂಜನೇಯನ್ನ ಆರೀತಿ ಕರೆದಿಲ್ಲ. ಚಿಂಪಾನ್ಸೀ ಚಿಂಪಾನ್ಸೀನೇ ಕಪೀ ಕಪೀನೇ !” ಅಂತ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಓಂಪುಡಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾಯಿಗೆ ತುರುಕಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು.

ನಮ್ಮ ವಿರಾಟಭವನದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಕಾವೇರಿದಾಗ ಈ ರೀತಿ ಬಿಸಿಯಾಗುವುದುಂಟು

“ನಕಲಿ ಶಾಮಿಗಳು ಚಿಂಪಾನ್ಸೀಗಳೂ ಅಲ್ಲ. ಕಪಿಗಳೂ ಅಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರೇ ನಕಲಿ ಶಾಮಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ತ್ ಹಾಕ್ತಾರೆ.” ಅಂದ ಪರಶು.

ವಾತಾವರಣ ಶಾಂತವಾಯ್ತು.

“ಅಥವಾ ಈ ಇಬ್ಬರು ನಕಲೀ ಶಾಮಿಗಳು, ನಮ್ಮ ಚಿದಂಬರನ ಗಜೇಂದ್ರಾಸವ ಸೇವಿಸಿದ್ದ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯರೇಕಾಗಿರಬಾರದು ?”

ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿದೆವು.

“ನಾನು ಹೇಳೋದೇನು ಒಗಟಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಚಿದಂಬರ ತಯಾರಿಸಿದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಜೇಂದ್ರಾಸವವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಡು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಳೆಯ ನೀರು ಹೋಗುವ ಪೈಪಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹತ್ತಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ” ಅಂದರು ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರು.

“ಗಜೇಂದ್ರಾಸವವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗ ಶಾಂತಾರಾಮ ಸೇವಿಸಿದ್ದ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅವನೇ ನಾಲ್ಕುಪ್ಪರಿಗೆ ಗೋಡೆ ಹತ್ತಿದನೆ ?” ಚೌ ಚೌ ಕೇಳಿದರು.

ಇಬ್ಬರು ಅಂತ ಹೇಳಿದರು ರಾಯರು. ಶಾಂತಾರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಶಾಂತಾರಾಮ ಪತ್ನೀ ಸಮೇತನಾಗಿ...” ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ ಅನುಮಾನಿಸಿದರು.

“ಶಾಂತಾರಾಮನಿಂದ ಆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗರೂಕ ನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಆಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಿತ್ತು.”

ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡೆವು.

ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಮಗ ಶಾಂತಾರಾಮ (ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರು ಮುಂದೂವರಿಸಿದರು) ಬಾಂಬೇಲಿ ಒಂದು ಸಿಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ ನಿಮಗೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಲೀಕ ಹರಕ್‌ಮಲ್ ಮಂಗಾನೀಗೆ ತುಂಬಾ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶಾಂತಾರಾಮನ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲೇ ನಾಲ್ಕನೇ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆ ಹರಕ್‌ಮಲ್ ಮಂಗಾನಿಯ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗ ತಿರಕ್‌ಮಲ್ ಸಿಂಗಾನೀ ಮತ್ತು ಈ ತಿರಕ್‌ಮಲ್ ಸಿಂಗಾನಿಯ ಮೈದುನ ಫಿರಕ್‌ಮಲ್ ಪಿಂಗಾಣೇ, ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಬಾಂಬೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಬಾಂಬೇದ ಸಿಂಧೀ ಸದನದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಸಿಂಧೀ ದಾನಿ ಯುಂಗೂಮಲ್ ತಿಣಕ್‌ಮಲ್ ಸೈಂತಾನೀ ಅವನ ಭವ್ಯ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಅನಾವರಣ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಭಾರತದ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಸಿಂಧಿ ಜನಾಂಗವೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬಾಂಬೇಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಶಾಂತಾರಾಮನ ಸೇಟು ಬಾಂಬೇಲೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರಾಂತ ಸಿಂಧಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಶಾಂತಾರಾಮನ ಓಡಾಟವೇ ಓಡಾಟ! ಹರಕ್‌ಮಲ್ ಮಂಗಾನಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿಳಿದಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಶಾಂತಾರಾಮನ ಚಟುವಟಿಕೆ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು. ಅದರಲ್ಲೂ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ತರಕ್‌ಮಲ್ ಮತ್ತು ಫಿರಕ್‌ಮಲ್ ಇಬ್ಬರೂ ತುಂಬಾ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದು, ಶಾಂತಾರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದ ರೆಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಬಾಂಬೇ ಹವ ಹಿಡಿಸೊಲ್ಲವಂತೆ.

“ಮಾವಯ್ಯ ಆ ನಿಮ್ಮ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಶಾಂತಾರಾಮ್ ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ? ಈ ಬಾಂಬೇಲೂ ಇಷ್ಟು ಚುರುಕಾಗಿದ್ದಾನಲ್ಲ!” ಅಂತ ಕೇಳಿದ ತಿರಕ್‌ಮಲ್.

“ನನಗೂ ಅದೇ ಕುತೂಹಲ.” ಅಂದ ಫಿರಕ್‌ಮಲ್.

“ಆತ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅದೇನೋ ಕಷಾಯ ಸೇವಿಸ್ತಾನೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ತಾನೂ ಏನೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರಲಿ, ಅದರ ಹೊತ್ತು ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಕಷಾಯ ಕುಡೀತಾನೆ” ಅಂದ ಹರಕ್‌ಮಲ್.

“ಮಾವಯ್ಯ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆತನಿಂದ ಆ ಕಷಾಯ ಸ್ವಲ್ಪ ತರಿಸಿಕೊಡಿ ನನಗೆ. ನಾಳೆ ಈ ಪ್ರತಿಮೆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಬೇರೆ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದೆ. ಈ ಬಾಂಬೇಲೋ ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಷಾಯವೂ ಸಿಗೋಹಾಗಿಲ್ಲ. ನೋಡು ಮಾವಯ್ಯ” ಅಂದ ತಿರಕ್‌ಮಲ್.

“ಹೌದು ನನಗೂ ಹಾಗೇ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ.” ಅಂದ ಫಿರಕ್‌ಮಲ್.

ತನ್ನ ಮಾಲೀಕನಿಂದ ಕೇಳಿಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ, ಶಾಂತಾರಾಮ ತುಂಬಾ ಹಿಗ್ಗಿದ. ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತಯಾರಿಸಿದ ಗಜೇಂದ್ರಾಸವದ ಒಂದು ಇಡೀ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಿಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಗಜೇಂದ್ರಾಸವ, ತಿರಕ್ಮಲ್, ಫಿರಕ್ಮಲ್ ಹಸ್ತ ಸೇರಿತು ರಾತ್ರಿ ಆಗಿತ್ತು.

“ ಹೇಗಿದ್ದೀತಯ್ಯಾ ? ” ಅಂತ ಕೇಳಿದ ಫಿರಕ್ಮಲ್.

“ ರುಚಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾದೀತು. ” ಅಂದ ತಿರಕ್ಮಲ್

“ ಬಣ್ಣ ನೋಡಿದರೆ ರಮ್ ಇದ್ದಾಗಿದೆ. ರುಚಿ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇರಬೇಕು. ಡೋಸ್ ಏನು ಬರೆದಿದೆ ? ”

“ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರೋ ಪ್ರಕಾರ ಅದೇನೋ ಎಲಿಫೆಂಟ್ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ. ಅಂದರೆ ಖಡ್ಗಮೃಗ ಆದ ಹಾಗಾಗ್ತಾರೆ ಅಂತ ಅರ್ಥವಿರಬೇಕು. ರುಚಿ ನೋಡೋಣ ತಾಳು!”

ರುಚಿ ನೋಡಿದ್ದಾಯ್ತು.. ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಸೀಸೇ ಪೂರ್ತಿ ಖಾಲಿಯಾಯ್ತು.

“ ಬಾಟ್ಲೀ ಖಾಲಿಯಾಯ್ತು ” ಅಂದ ಫಿರಕ್ಮಲ್.

“ ನಂಗೂ ಕಾಣಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ನಂಗೇನು ಕಣ್ಣೆಲ್ಲೇನು ? ” ಅಂದ ಕೇಳಿದ ತಿರಕ್ಮಲ್.

“ ನಿಂಗಿ ಕಣ್ಣೆದೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ನಂಗೇನು ಕಣ್ಣೆಲ್ಲೇನು ? ”

“ ಸರಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಣ್ಣೆವೆ. ನಿಂಗಿರಡು ನಂಗಿರಡು. ಬಾ ಮಲಗೋಣ.” ಅಂದ ತಿರಕ್ಮಲ್ ಶಾಂತವಾಗಿ.

“ ಏಕೆ ? ” ಫಿರಕ್ಮಲ್ ಕೇಳಿದ.

“ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆ ತಿಣಕ್ಮಲ್ ಪ್ರತಿಮೇನ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಡವೇ ? ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಬೇರೆ ಇದೆ ? ”

“ ಹೌದಾದು ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಲೋ ತಿರಕ್, ಆ ತಿಣಕ್ಮಲ್ ದುಡ್ಡು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದ ಗೊತ್ತೆ ? ”

“ ನಂಗೊತ್ತು. ಆ ಸೈತಾನಿ ಎಷ್ಟು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ನಿಂಗೊತ್ತೆ ? ”

“ ನಂಗೊತ್ತು. ಆ ಸೈತಾನಿ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಪಾಪರ್ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ನಿಂಗೊತ್ತೆ ? ”

“ ನಂಗೊತ್ತು. ಆ ಸೈತಾನಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದೀನ ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ಗೊತ್ತೆ ? ”

“ ನಂಗೊತ್ತು. ಆ ಸೈತಾನಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಬಂದಾಗ ಎಷ್ಟು ಜನರ ಹಣ ತಾನೇ ತಂದ ಗೊತ್ತೆ ? ”

“ ನಂಗೊತ್ತು. ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೊಂತ ಇದ್ದೇನೆ ನಿಂಗೊತ್ತೇನು ?”

“ ನಂಗೊತ್ತು. ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೊಂತ ಇದ್ದೇನೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇನು ?”

“ ನಂಗೊತ್ತು ”

“ ಗೊತ್ತೆ ?”

“ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ”

“ ಹೇಳು ನೋಡೋಣ. ”

“ ನೀನು ಹೇಳು ನೋಡೋಣ. ”

“ ನೀನು ಹೇಳು !”

“ ನೀನು ಹೇಳು !!”

“ ನೀನು !”

“ ನೀನು !!”

“ ಸರಿ ಕೇಳು. ನಾನು ಆ ಸೈತಾನೀಯ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಬಿಡಬೇಕು ಅಂತ ಇದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲೇ ಬಚ್ಚಲ ಮನೇಲಿ ಒಂದು ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿದೆ.”

“ನಾನು ಆ ಸೈತಾನೀಯ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಬಿಡಬೇಕು ಅಂತ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಡಬ್ಬ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಆ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಡಬ್ಬದ ಹಿಂದುಗಡೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.”

ಅದೇ ಕ್ಷಣ ತಿರಕ್‌ಮಲ್, ಫಿರಕ್‌ಮಲ್ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದ ಬಣ್ಣಗಳ ಸಹಿತ ಇಳಿದು, ಸಿಂಧೀ ಸದನದ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ತಿರಕ್‌ಮಲ್ ತಿಣಕ್‌ಮಲ್ ಸೈತಾನೀಯ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಧ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಬಳಿದ. ಫಿರಕ್‌ಮಲ್ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಕೆಳಗಿನರ್ಧ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದ ಬಣ್ಣಗಳ ಡಬ್ಬಗಳು ಖಾಲಿ ಯಾದಮೇಲೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ತಾವು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಮನೆಯ ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿದ್ದ ಕಡೆ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದಿತ್ತು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಲ್ಯಾಚ್ ಕೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ಧೈರ್ಯ ಕುಂದಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಮಳೆನೀರಿನ ಪೈಪ್ ಹಿಡಿದು ಹತ್ತಲು ಹರಕ್‌ಮಲ್ ಶುರುವಾಡಿದ. ತಿರಕ್‌ಮಲ್. ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹತ್ತಿದ ಹರಕ್‌ಮಲ್. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಾಲ್ಕನೇ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ, ಪೈಪಿನ ಮೇಲಿಂದ ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ದಾಟುವುದಕ್ಕೂ, ಶಾಂತಾರಾಮ ತನ್ನ ಬಿಡಾರ ಬಿಟ್ಟು ವರಾಂಡಾಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಸಮಯ ಸರಿಹೋಯ್ತು. ಆ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರಿಂದಾಗಿ ಆ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಪೈಪಿನ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಶಾಂತಾರಾಮ ತನಿಖೆಗಾಗಿ ಎದ್ದು ಬಂದಿದ್ದ.

“ ಯಾರದು !” ಅಂತ ಘರ್ಜಿಸಿದ ಶಾಂತಾರಾಮ.

ತುಸ ಹೊತ್ತು ನಿಶ್ಯಬ್ದ.

“ ನಾವು ಬಂಗಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ” ಅಂದ ತಿರಕ್‌ಮಲ್.

“ ಮಿಯ್ಯಾವ್ !” ಅಂದ ಫಿರಕ್‌ಮಲ್.

ಶಾಂತಾರಾಮ್‌ಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವಾಯ್ತು.

“ ಸರಿ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿ ” ಅಂದ.

ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರ ಸೇರಿ ಮಲಗಿದರು.

ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು.

“ ಈಗ ಹೇಳಿ ಈ ತಿರಕ್‌ಮಲ್, ಫಿರಕ್‌ಮಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು! ಗಜೇಂದ್ರಾಸವ ಕುಡೀದಿದ್ರೆ ಆ ನಡುರಾತ್ರೀಲಿ ಆ ಪೈಪು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ರೆ ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು.

“ ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಗಜೇಂದ್ರಾಸವವನ್ನು ನಾನು ಕುಡಿದರೂ ಆ ರೀತಿ ಹತ್ತೋ ಕಾಗುತ್ತೆ ?” ಅಂತ ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ ಕೇಳಿದರು.

ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಆಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಆ ಗಜೇಂದ್ರಾಸವ ಸೇವಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಜೀವ ತಡಕೋಬೇಕಲ್ಲ !” ಅಂತ ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

ನಾವೆಲ್ಲ ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟೆವು.

“ ಅದು ಸರಿ ರಾಯರೇ ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ಆ ಪ್ರತಿಮೆ ಅನಾವರಣದ ಕಥೆ ಏನು ?” ಅಂತ ಮದ್ದೂರು ವಡೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

“ಕ್ಷಮಿಸಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನಾಕೆ ಸರ್ಕಸ್‌ಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಆ ಘಟನೆ ಹೇಳೋಕೆ ಈಗ ಪುರುಸೊತ್ತಾಗೂಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸೇರ್ಟೇವೆ. ಖಂಡಿತ ಹೇಳ್ತೇನೆ.” ಅನ್ನುತ್ತಾ ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ತಮ್ಮ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ಎಲ್ಲರೂ ವಿರಾಟಭವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆವು.

—ಕೇಫ

ಬಂದವರು ಹಿಂತಿರುಗುವನಕ

ಸಿಗರೇಟ ಮರೆಮಾಚಿಡು.

—ಅನುಭಾವಿ ನುಡಿ.

ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿ ಪಾರ

ಎಲ್ಲರೂ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆ, ದೇಶಸೇವೆ, ಭಾಷಾಸೇವೆ ಮಾಡಿ, ಸರ್ವೋದಯಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಯಾವ ತರಹದ ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ, ನಾನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಲೆ? ನಾನೊಬ್ಬಳು ಉಫ್ ಎಂದರೆ ಹಾರಿಹೋಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೇವಲ ಕೋಮಲೆ ದೇಶಸೇವೆಗಾಗಿ ಚಿನ್ನ ಕೊಡಲೆ? ಛೇ! ಅದು ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ತಲಪುತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ! ನರ್ಸ್ ಆಗಲೇ? ನಿದ್ದೆಗೆಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಪರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕಳಿಸಲೇ? ಸಾಮಗ್ರಿ ತರಲು ದುಡ್ಡೇ ಇಲ್ಲ! ಭಗವಂತಾ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆಯಿಂದ ನಾನು ವಂಚಿತಳಾಗಲೆ?

ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಿ ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ, ಅದನ್ನೇ ನಾಲ್ಕು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆ (ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ) ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಭೇಷ್. ಇದು ನನಗೆ ಪಹಲೆ ಏಕೆ ಹೊಳೆಲಿಲ್ಲ! ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಎದುರು ಮನೆಯವರ ಕೈಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಸರಿ, ಬಿಟ್ಟಿವಾರ ಎಂದ ಕೂಡಲೆ ಚಟಾಕು, ಪಾವು, ಅಚ್ಚೇರು—ಷಿಯಾಂ ಷಿಯಾಂ—ಸೆಂಟಿಲಿಟರ್, ಕಿಲೋಲೀಟರ್ ಎಲ್ಲಾವೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿ ಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವು!

ನಮ್ಮ ತಂದೇ ತಾಯಿಗಂತೂ ನನ್ನ ಸೇವಾಸಕ್ತಿ ಕಂಡು ಆಂಖೇಮೇ ಪಾನೀ ಆಯಾ, ಊಟಾನೂ ಮಾಡ್ತೇ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಹೇಳ್ಕೊಂಡು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟರು.

ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲನೇ ದಿನ ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತಿಲಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸೀಬೇ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. (ದೊಡ್ಡದೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮನೆಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು!)

‘ಅ, ಆ’ ಇಂದ ಶುರುವಾಡಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಭಾರತೀ ರೀಡರ್‌ಗೆ ಬಂದೆ.

ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಪಿಲ್ಕುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರಸರ ಅಂತ ಚುರುಕಾಗಿ ಕಲಿತವು ನಂತರ ಭಾರತೀ ಭೋದಿನಿ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ಅರ್ಥ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ ಅಂತ ಕೊಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು.

ರಾತ್ರಿ ನಾನು ವಿರಾಮವಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಅವರ ಉತ್ತರಗಳು ಹೀಗಿದ್ದವು.

ಹಿಂದೀ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು : ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ವಾಕ್ಯ : ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ
ಈ ಅರ್ಥ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು, ಎಲವಲಾ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಕರೀ
ಶೇಷ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೇಗಪ್ಪಾ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾನೇ ಅಂತ.

ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ತರ ಹೀಗಿತ್ತು—

ಹಿಂದೀ ವಾಕ್ಯ ; ನೀನು ಏಕೆ ಓದಿದೆ ?

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದದ್ದು : ನೀನು ಏಕೆ ಓದಿದೆ ?

ಇದನ್ನು ಓದಿ. ಅಯ್ಯೋ ! ಎದುರು ಮನೆ ಭೀಮುವನ್ನು ನಾನು ಯಾಪಾಗ
ಒದ್ದೆ ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಿಲ್ಪುವಿನ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿತ್ತು—

ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ : ನೀನು ಏನನ್ನು ತಂದೆ ?

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ : ನೀನು ಹೇನನ್ನು ತಂದೆ ?

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ತಲೆ ಕೆರಕೊಳ್ಳುತ್ತ. ಕ್ಯಾಕರ್ನ್ ನಾನೆಲ್ಲಿಂದ ಹೇನು ತರಲಿ.
ಪಕ್ಕದ್ದನೇ ಹರಿಣಾಕ್ಷೀನೇ ತರ್ತಾ ಇದಾಳೇ ಅದೊಂಡೆ.

ಸುಂದರಿಯ ಸೊಟ್ಟಿಂಪಟ್ಟಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೋಮಲೆಯ ಕತ್ತೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ
ನೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲರದೂ ಬರೀ ತಪ್ಪು. ಧತ್ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಪ್ಪು.

ಹಿಂದಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹುಡುಗರು ಮಾಡಿದ ರೀತಿ ನೋಡಿ ನನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರ
ಸೇವೆ ಅಮಲು ಮರ್‌ಗಯಾ. ಹೀಗೇ ಬಿಟ್ಟಿ ಪಾರ ನಡೆಸಿದರೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಅಂದೊಂಡು
—“ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಊರಲ್ಲಿರೋಲ್ಲ. ನನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆ ‘ಬಂದ್’ ಮಾಡು
ತ್ತೇನೆ ” ಎಂದೆ !

ಎಲ್ಲರೂ “ ಪಾಪಾ ! ಬಿಟ್ಟಿ ಪಾರ ಮಾಡುವ ಮೆಡಂ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹಾಯಾಗಿ
ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಲಿ, ಆ ಮೇಲೆ ‘ಬಂದ್’ ಮಾಡಲಿ. ಏನಂತೆ ” ಅಂದುಕೊಂಡರು.

ನಾನು ಊರಿಂದ “ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ” ಹಿಂದೀ ಪಾರವನ್ನು “ ಹಿಂದಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ” ಮಾಡಿದೆ !

—ಹೆಚ್. ಎಂ. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ಗುಂಡೂಪಂತರ ಗೋಳು

ಅರಿಕೇಸರಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಭಯಂಕರ, ವೇದವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತ ಅಗ್ರಹಾರದ ಗುಂಡೂಪಂತರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮೂರು ಜಟಕಾಗಳು ಬಂದು ನಿಂತವು.

ಪಂತರ ಹಿರೀಮಗ ಹರಿ. ಮದರಾಸು ಶಹರಿನ್ನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರು, ಹಿಂದೀ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ರಜೆ ಹೇಗೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳದು ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲ, ರೇಷ್ ತಾಪತ್ರಯವೂ ತಪ್ಪುತ್ತೆ, ಎಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ರಜೆ ಬರೆದು ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ (ಹೆಂಡತಿ, ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು, ಒಂದು ಕೈಕೂಸು) ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದ.

ಗಾಯತ್ರಿ, ಪಂತರ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳು. ಗಂಡನಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ. ಒಂದೇ ಒಂಥು ಗಂಡು ಮಗು ಹೆಸರು ನೃಪತುಂಗ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾ ವಿರಾಮವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಡಿ ಎಂ. ಕೆ. ಯಲ್ಲಿ ಓದಾಡುತ್ತಿರುವ ಆಕೆ ಗಂಡನಿಗೆ ರಜ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ನೃಪತುಂಗನ ಜೊತೆ ಬಂದಿಳಿದಳು ಅಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ.

ಕಿರೀಮಗ ಸೇತೂರಾಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಕಿರೀ ಹುಡುಗನನ್ನು ಪಂತರು ತಂಮ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಏಕಾದಶಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸೊರಗಿದ ಸೊರೇಕಾಯಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಆತ ಮೈಸೂರು ಪುಡ್ ಟೆಕ್ಕಾಲಜಿ ಸೇರಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಕುಂಬಳವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ, ಅವಳ ಮಕ್ಕಳ ಸಮೇತ ಬಂದಿಳಿದ.

ಸತತವಾಗಿ ಏಳು ತಲೆಮೊರೆಗಳ ವೇದಘೋಷಗಳಿಂದ ಸಂತರ್ಪಣೆಗಳಿಂದ ಅರಿಕೇಸರಿಯವರ ನಾಲ್ಕು ಕೊಟ್ಟೆಯ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನೊಡನೆ, ಇಂದು ಮಕ್ಕಳ ಗಲಿ ಬಿಲಿ ನಗುವಿನ ಅಲೆಗಳು ಆನಂದದ ಆರ್ಭಟಗಳ ಅವುಗಳ ರಮ್ಯತೆಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ದಿವಿನಾಗಿ ಕಳಕಳಸಿತು, ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಕೇಸರಿ ಪಂತರು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ, ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ ಎಂದರು.

*

*

*

*

ಐದು ಗಂಟೆಗೆಲ್ಲಾ ಎದ್ದು ಊರಿಗೆ ಎರಡು ಮೈಲು ಆಚೆ ಇದ್ದ ಕಾವೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ

ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಿರುನಾಲಗೆಯಲ್ಲೇ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗುನುಗುತ್ತಾ ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಲೇರಿದ ಗುಂಡೂಪಂತರು ಹಾಗೇ ನಿಂತರು.

ಕಿರಿಯ ಸೊಸೆ “ಜಾಗೋ ಬಚ್ಚೋ !... ಹು ಆ ಸಬೇರ... ಚಡಿಯಾ ದೇಖೋ ಕಲರವ ಕರತೀ ಹೈ. ಓ ದೇಖೋ ಬಾಹರ್ ಪೇಡೋಂಪರ್ ಸಬ್ ಉಡತೀ ಹೈ. ಮೇರೇ ಪ್ಯಾರೋಂ, ಓಮೀನ್ ಕಿ ತಾರೋಂ... ಜಾಗೋ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಪ್ರಭೂತ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗುಂಡೂಪಂತರು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮುಖ ಗಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಇದೇನು ಬೆಳಗಾನ ತುರುಕರ ಭೂಷಿ !... ಇಂದು ಏನೇನು ಅನರ್ಥಗಳು ಕಾದಿವೆಯೋ ಎಂದು ವೇದವಿಭೂಷಣ ಗುಂಡೂಪಂತರು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅಳುಕಿದರು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣದವರು ಪಾಪ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ... ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು ; ಕಿರಿಯ ಸೊಸೆಯನ್ನೂ ‘ಮಗೂ ಸುಪ್ರಭಾತಕ್ಕೆ ಈ ಅಸಹ್ಯ ಯವನ ಭಾಷೆ ಶ್ರೀಯ ಸ್ಥಿಲ್ಲ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಂತ...’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳತ್ತ ತಿರುಗಿ “ಭೋಃ ! ಬಾಲಕಾಃ, ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತಿಷ್ಠ !... ಮುಖಂ ಪ್ರಕ್ಷಾಶಯಸ್ವ. ಏಷ ಆಹೂಯತೇ ಕುಕ್ಕುಟಃ ! (ಮಕ್ಕಳೇ ಏಳಿ, ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಕೋಳಿ ಕೂಗುತ್ತಿದೆ) ಎಂದರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯ ಮಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವೆವೆಂಬ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಪಂತರ ಕಂಚಿನ ಕಂರ, ಅದೇನೋ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಂತಾಯಿತು. ಗಾಭರಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟರೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ, ಹಣೆತುಂಬ ಏಭೂತಿ, ತೇಜೋಪೂರ್ಣ ಕಂಣ್ಣುಳು ನೀಳವಾದ ಶಿಖೆ, ಗಡ್ಡಗಳ ಗುಂಡೂಪಂತರು ಬಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಣದ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಅವೇನೋ ಭೂತ ಕಂಡಂತೆ ಆಗಿ, ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ‘ಮಾ ! ಮಾ !’ ಎಂದು ಉದಯರಾಗ ಶುರು ಮಾಡಿದವು. ಆಕೆ ಹಿಂದಿ ಪ್ರವೀಣೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡಿ ರೂಢಿ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆವೋ, ಗಾವೋ, ಉಟೋ, ಜಾವೋ, ಬಾವೋ ಆದಿ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲೆ. ಏಳು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಪಂತರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಗೀರ್ವಾಣ ಭಾರತಿ ನಲಿಯು ನರ್ತಿಸಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾರಂಗತರೇ. ಈಗ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಪಂತರು ಒಳಗೊಳಗೇ ನರಳಿದರು. ‘ಭಾಷಾನು ಮಧುರಾ ಮುಖ್ಯಾ ಗೀರ್ವಾಣ ಭಾರತೀ ಅಂತ ಪಂತರು ಅಂದರೆ ‘ಕ್ಯೋಂ ದಾದಾಜಿ ರೋತೀ ? !’ ಅನ್ನುವ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ಅವರದಾಗಿತ್ತು.

ಪಂತರು ‘ಪಾಹಿಮಾಮ್ ಪರಮೇಶ್ವರ, ಪಾಹಿಮಾಮ್’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ದೇವರ ಕೋಣೆಗೆ ಓಡಿದರು. ಮಂದಾಸನದ ಮುಂದೆ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು. ಪ್ರಾಣಾ ಯಾಮ ಮಾಡಿ, ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು, ‘ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತಿಷ್ಠ ಗೋವಿಂದ’ ಎಂದು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲೇ “ಮಮ್ಮಿ...ಮಮ್ಮಿ... Grandy uses bathroom

ಬೂದಿ for her ಹಲ್ಲು !...ಥೂ...ಥ...shame we want Colgate Dental ಕ್ರೀಮ್ !" ಎಂದು ಒಚ್ಚಲ ಮನೆಯಿಂದ ಮದರಾಸಿನ ಮರಿಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ವೇದವಿದ್ಯಾಕೋವಿದ ಗುಂಡೂಪಂತರ ನಾಲಗೆ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಸಲ ತೊದಲಿತು ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಂತ್ರ ಧಾಟಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿ ಓಲಾಡಿತು.

ದೇವರ ಪಟಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಂತರು ಮದರಾಸು ಮರಿಗಳಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡರು ಮಮ್ಮಿ...See See Grandpa has got a thread on his chest !...See...See" ಎಂದು ಅವು ಅಮ್ಮನ ಸೆರೆಗಳೆದಾಗ, ಆಕಳಿ ಸುತ್ತಾ ಹೊರ ಬಿರುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿ ಧಡಾಕನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಟ್ರಂಕನೊಳಗಿಟ್ಟಿದ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದ ಅದನ್ನು ಅವ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಂತರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅರಿಕೇಸರಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿ ಭಯಂಕರ ಪಂತರಿಗೆ ಇದರ, ಸುಳಿ ವೇನಾದರೂ ಹತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಕ್ಷಣ ವಿಷಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ 'ಓಂ' ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವಾದಮೇಲೆ ಪಂತರು ವಿಳೇದಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮದರಾಸಿನ ವನನ್ನು 'ಅದೇನೋ ಹರಿ...ಗಲಾಟೆ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ' ಅಂದರು.

"ಅದೇ ಅಪ್ಪಾ...ಹಾಳು ಗೌರ್ನಮೆಂಟು. ಹುಚ್ಚು ದರ್ಬಾರು, ಹಿಂದಿ ಬೇಕಂತೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೂಡದಂತೆ. Nonsense without English there is nothing" ಎಂದ, ಎಲೆ ಮಡಿಸುತ್ತ ಹರಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಆಯಿತು ಎನ್ನುವ ಮತ ಆತನದು.

"ಯಾಕೇ !...Why...ರಷ್ಯಾ, ಜರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷೇ ಇದೆಯೇನು ? What a pity !...ಇಂಗ್ಲಿಷಿನವರು ತೊಲಗಿದರೂ ಅವರ ಪಾದಧಾಳಿಯನ್ನು ನೆತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚೊಂಡು ತಿರುಗು !" ಎಂದು ಆರ್ಭಟಿಸಿದ ಮೈಸೂರಿನ ಸೇತೂರಾಮ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಸು ಹಾಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಧುದ್ ಟೆಕ್ಕಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳೇ ಕಾಯಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ, ಗೆಣಸಿನ ಸಕ್ಕರೆ ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿದ್ದ ಆತ ಹಿಂದೀ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಗಣ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಫುಡ್ ಟೆಕ್ಕಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಉತ್ತರದವರ ಪ್ರಭಾವ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಣವಾದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೀ ಪ್ರವೀಣೆಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಣ ವಾಗಿದ್ದಿತು.

"How can you talk like that ?....without English where is science ?...Technology ? leave that apart.... where is your Kalidasa ? Your Indian heritage ? Your culture !!..." ಎಂದು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಟ್ಟು ಹರಿ.

“ಏನೋ ಕಾಳಿದಾಸಾಂತೀಯ ? ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿನೋ ಅವ ಬರೆದಿರೋದು !!” ಎಂದು ಗಾಭರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು ಪಂತರು

“ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ, ನಾವೆಲ್ಲಾ ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ only through English...ಎಲ್ಲ ಕಾಮೆಂಟ್ರಿಗಳೂ, ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್ಸ್...”

“ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮುಂಡಮೋಚ್ಚು. ಅಂಥಾ ದೇವಭಾಷೆಗೆ ಈ ರೀತಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ತೀಯಲ್ಲೋ. ನನಗೆಲ್ಲಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರುತ್ತೋ ? ಕಾಳಿದಾಸನ್ನ ಕರತಲಾಮಲಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೀನಲ್ಲೋ” ಎಂದು ಗುಂಡುಪಂತರು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೂಗಿದರು.

“ನಿನಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗೋಲ್ಲಪ್ಪ !...ಕಾಳಿದಾಸನ text ಓದಿದರೆ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನ ಓದದೇನೇ only through critical studies which are of course available only in English ..” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡು ಸಿಡುಕು ಮೋರೆಯೊಡನೆ ಮನೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜಗಲಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಇತ್ತ ಮದರಾಸಿಗೂ ಮೈಸೂರಿಗೂ ಬಿರುಸಿನ ವಾಗ್ವಾದ ಶುರುವಾಗಿ, ಬಿರುನುಡಿಗಳು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಪಂತರಿಗೆ ಹೊಡಿಯ ತೊಡಗಿತು.

ಪಂತರು ಇಲ್ಲದ್ದು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಮತಿಗಳೂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಖಾಡಾಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಧ್ವನಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಮದರಾಸಿನ ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ಅವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾಟ ಆಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರಿವರ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಅರ್ಥಂಬರ್ಥ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತು, “I send my childrens only to convents” ಎಂದು ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳು ಮಮ್ಮಿ ಮಮ್ಮಿ ಎಂದರೆ ಈಗ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ ಉಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಮೈಸೂರು ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಿಂದಿ ಪ್ರವೀಣ. ‘ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ’ ಹೋ ಹಿಂದೀ...“ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಡುವ ಹೆಣ್ಣು. ಕೇವಲ ಹಿಂದೀ ಸಿನಿಮಾ. ಬರಿ? ಹಿಂದೀ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು. ಅವಳು ಈಗ ಹೇಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವಳು ? ತನ್ನ ಹಿಂದಿ ವರಸೆಯನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ‘ದೇಖ್ ತೇರಿ ಇನ್‌ಸಾನ್ ಕಿ ಹಾಲತ್ ಕ್ಯಾ ಹೋಗೆಯ್...ಹಾಯ್ ಭಗವಾನ್’ ಎಂದು ಮದರಾಸಿನವಳತ್ತ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕಿರುಚಿದಳು. ಆಕೆ “On God save me...” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶರಗನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟಳು ಕುಸ್ತಿಗೆ.

ಜಗಲಿಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಪಂತರು ಓಡಿಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ಅನರ್ಥವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು,

ಸಂಜೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮದರಾಸು ಮರಳಿಗುಡಕ್ಕೆ ಸವಾರಿ ಹೊರಟರು ಮರಿಗಳು “Grandpa !. . You also come man !...ಮಮ್ಮಿ...ಡ್ಯಾಡಿ call grandpa also to mardi gudda !” ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿದವು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮೈಸೂರಿನ ಸವಾರಿ ತೋಟದತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು “ದಾದಾಜಿ, ತುಂ ಭಿ ಆನಾ...ಪಾಸಾಬಾಂ ಹಮಾರಾ ದೇಖಿನಾ” ಎಂದು ಪಂತರನ್ನು ಎಳೆದಾಡಿದವು.

ಇನ್ನು ಗಾಯತ್ರಿಯ ಮಗ ನೃಪತುಂಗ. ಅಗ್ರಹಾರದ ಹೈಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆ ಜಗಲಿ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ‘ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಬನ್ನಿ’ ಎಂದು ಹಾಡು ಹೇಳಿಸಿ, ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವನು, ಮೈಸೂರು-ಮದರಾಸು ಹೊರ ಹೊರಟಿದ್ದು ಕಂಡು, ಆಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್, ಬಾಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್ ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿ, ಕೇರಿ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜೊತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು “ತಾತ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾವೇರಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಾ.. ಬಾ” ಎಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದ. ಕೇರಿ ಹುಡುಗರು ಕೆಟ್ಟಸ್ವರದಲಿ ‘ಕನ್ನಡದಾ ಕಾವೇರಿ ತಾಯಿ’ ಎಂದು ಹಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದವು.

ಅರಿಕೇಸರಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿ ಭಯಂಕರ ವೇದವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತ ಗುಂಡೂಪಂತರು ‘ಕಾಲಾಯ ತಸ್ಮೈ ನಮಃ’ ಎಂದು ತೊಟ್ಟಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಸಿದರು.

—ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದ್ವಾರಾನಾನುಜ

ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಒಯ್ದರು ಹಿಂದಿ ಕಂತೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆ ನರಿಯ ಕತೆ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಬೀಳುವುದು ಈ ದೊಣ್ಣೆ ಕಲಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಮುಕ್ಕು ವುದು ಮಣ್ಣೆ.

ಶಾಂತಜ,

* * * *

ಈ ಯುಗಾದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಅರ್ಧ ಸಚಿವರು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಾವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು. ಬೇವನ್ನು ಹುಚಿದರಂತೆ, ಎನ್ನುವುದು ಶುದ್ಧ ಕುಹಕ.

* * * *

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಂಡಿತರು ಭಾರಿ ವಿರೋಧ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ, ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭದ್ರಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಅಂತ ಅನ್ನಬಾರದು.

ಮೇಧಾವಿಗಳ ಕೂಟ

“ಫಿಸಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ರ್ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಐದಡಿ ಎತ್ತರದ ಕುಳ್ಳಿಂಚುಗಾರಿ, ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಎರವಲು ಪಡೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚರಿತ್ರೆ, ಭೂಗೋಳದ ವಿಷಯದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣವೇನು ?

ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ರಾಜೀವಪುರದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು ಶೋತ್ಯಗಳು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಉತ್ತರ ನೀಡಲು ಮೇಧಾವಿಗಳ ಕೂಟವೊಂದನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರೊಬ್ಬರು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾಯರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು. ಡಾಕ್ಟರೊಬ್ಬರು ಮತ್ತು ನಾನು ಪತ್ರಿಕಾಸಂಪಾದಕ. ಶೋತ್ಯಗಳು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಲಾ ಎರಡೆರಡರಂತೆ ನಮಗೆ ಹಂಚಿದ್ದರು. ನಾವೂ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕೂಟದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು ಈ ಒಗಟೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ನಾವು ನಾಲ್ವರೂ ತಲೆ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದೆವು. ಕುಳ್ಳಿಂಚುಗಾರಿ ಆ ಹರೆಯ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ತರುಣಿ ರಾಣಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಗಳ ಚಿತ್ರ ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇ ಎರವಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸಿನಿಮಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿರುವಾಗ, ಮಾನವನು ಸಸ್ತನಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರ ಕೊಡುವ ರಂಗು ರಂಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳಿರುವ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.

ಕೂಟ ಶುರುವಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಆರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಲಾಯರು, ಡಾಕ್ಟರು, ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಏಳನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ “ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕನೇ ಆಸ್ತಿ-ಪೋರ್ತ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಅಂತ ಯಾಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ವರದಿಗಾರನಾಗಿ, ಮಾಲೀಕನಾಗಿ, ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸಿ ಕೈ ಸುಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಬೇಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಆಸ್ತಿ ಎಂದೂ ಯಾಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ, ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಾರರು, ಮಾಲೀಕರುಗಳು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಬೆಂಬಲ

ದಿಂದಲೇ ಬಾಳಬೇಕು. ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಕಡೆಗೆ ನಾಲ್ಕೂ ಜನರ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ಋಣವಿಮೋಚನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದೆ.

ಎಂಟನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ “ ಏಕಜಟಾ ! ಹರಿಜಟಾ ” ಎಂದರೇನು ? ನಾವು ಮೂವರೂ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದೆವು. ಜಟಾಧಾರಿಗಳೂ, ಗಡ್ಡ ಬಿಟ್ಟವರೂ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರ ಪರಿಚಯಸ್ತರೇ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆರೆಯುವವರಲ್ಲ ಎಂದೂ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮಡಿಯಾಗಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಅರವತ್ತರ ಪ್ರಾಯ. ಎರಡನೇ ಪುದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಎನ್‌ಲಾಜ್ಡ್ ಪ್ರಾಸ್ಟೇಟ್, ಹಾರ್ಟ್, ಲಂಗ್ಸ್ ಅಂತ ಎನ್‌ಲಾಜ್ಡ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಚಪಲ ಹೆಚ್ಚು. ಛಾತಿ ಕಡಿಮೆ. ಅವರು “ ಏಕ ಜಟಾ ” ಎಂದರೆ ಏನು, “ ಹರಿ ಜಟಾ ” ಅಂದರೆ ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಚಾವ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಅವರಿಗೂ ಅನ್ನಿಸಿರಬೇಕು. ನುಡಿದರು,

“ ಏಕಜಟಾ ಅಂದರೆ, ಒಂದೇ ಜಡೆ. ಜಡೆಗೂ ಜಟೆಗೂ ಒಂದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ನೇರವಾಗಿ ಹೊಸದು ಹೇಡೆದರೆ ಜಡೆ. ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬೆತ್ತಲೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಬಾಲದಂತೆ ಕೂದಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಜಟೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಕಾಲೇಜು ತರುಣಿಯರು ಫೋನಿಟ್ಟಿಲ್ ಅಂತ ತಲೆಗೂದಲ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೇ ? ಅದು ಏಕಜಟಾ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಅದೇ ರೀತಿ ಕೆಲವು ಹೆಂಗಸರು ಕರಗ ಹೊತ್ತವರ ಹಾಗೆ ಕೂದಲನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಗಂಟು ಕಟ್ಟುತ್ತವೇ ? ಅದೂ ಏಕಜಟಾ ಜಾತಿಯದೇ-ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಅರ್ಧ ಕಟಾಯಿಸಿ, ಕರಡಿ ಕೂದಲ ತರಹ ಪುರುಚಲು ಪುರುಚಲಾಗಿ ತೆರೆದ ಕಸೆವರಿಕೆ ತರಹ ಕೂದಲನ್ನು ತಲೆಯ ಸುತ್ತ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಅದೂ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಏಕಜಟಾ,

“ ಹರಿಜಟಾ ” ಎನ್ನುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಂಗ್ಯ. ಹರನಿಗೆ ಜಟಾಧಾರಿ ಅಂತ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹರಿ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ತಲೆ ಕೆದರಿಕೊಂಡವನಲ್ಲ. ನುಣುವಾಗಿ ಬಾಚಿ, ಪಾರಿಜಾತ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ಸಿನಿಮಾ ಸ್ಟಾರುಗಳ ತರಹ ಶಿರರೋಮ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು. ಅಂದಮೇಲೆ “ ಹರಿಜಟಾ ” ಎನ್ನುವುದೇ ವ್ಯಂಗ್ಯ. ಊಹೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿದರೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಕೂಡ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಹರಿಭಕ್ತರೂ ಅಲ್ಲ, ಹರನ ಗರುಡಿಯವರೂ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಮ್ಲೇಚ್ಛರಿರಬಹುದು. ”

ಎಂದು ಗಡಗಡಾಯಿಸಿದರು, ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರು.

ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಖುಷಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ, ನಮ್ಮವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು, ಎಲ್ಲರದರಿಗೂ ದಬಾಯಿಸಿದರೆ, ನಮಗೆ ಎಂತದೋ ಸಂತೋಷ.

ಕೂಟ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನಂತರ ಹೇಳಿದರು.

“ಸ್ವಾಮಿನ್, ಕುಳ್ಳೆಯಂಗಾರ್ಯರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದ ಆಲೈರಾಗಳ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತುಗಳು ಎಟುಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳಗಡೆಯ ಮೂರು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ ಭೂಗೋಳದ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಇದ್ದವು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನ್ನೇ ಎರವು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಫಿಸಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದವು,” ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟು “ನೀವೆಂತಹಾ ಮೇಧಾವಿಗಳೋ?” ಎಂಬಂತೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿ, ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

* * * *

ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಮುದುಕರೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೂ ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನನಗೂ ನಮಸ್ತೆಮಾಡಿ “ಮಹಾಶಯರೇ ! “ ಏಕಜಟಾ ಮತ್ತು ಹರಿಜಟಾ ಅನ್ನುವವರು, ರಾಕ್ಷಸಿಯರಲ್ಲವೇ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಆಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಗ, ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೇ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು,

“ ಏಕಜಟಾ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಹರಿಜಟಾ ಅಂದರೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.”

ಆದುದರಿಂದ ಸಂಶಯ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನೀವು ಗೇಲಿ ಎಬ್ಬಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಹೋಗಲಿ ಈಗಲಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ, ” ಎಂದರು.

ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯರೂ, ಮುದುಕರೂ ತದುಕಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಸಲೀಸಾಗಿ ಜಾರಿಕೊಂಡೆ,

ಚೀಣಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಈಗತಿ ಮೈತ್ರಿ
ಮುಂದೆ ಹಾಕುವರವರು ಪರಸ್ಪರ ಕತ್ರಿ
ಅಯೂಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಪಾಪ ! ಚೀಣಾದ ದೃಷ್ಟಿ
ಹಸ್ತಲಾಘವ ಮೊದಲು, ಕಡೆಗೆ ಬಿಗಿವುದು ಮುಷ್ಟಿ.

“ ಶಾಂತಜ ”

ಇದು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ

“ ನಿನ್ನ ರಾಕ್ಷಸ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ” ಅಂತ ಕೆನ್ನೆ ಚಿವುಟ ಮಗು ವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದು ಮೂರನೇ ಪಟ್ಟು ಕುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೀದಿ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಗಂಡ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಶಬ್ದ ಆಯಿತು. “ ಅಪ್ಪ ಬಂದರು ಕಣೋ ! ದಣೆದು ಬಂದಿರ್ತಾರೆ ಅಪ್ಪ ! ಕುಡಿಯುಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು.” ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆಮನೆಗೆ ಹೋದಳು ಒಂದೇ ಕೈನಲ್ಲಿ ಬೇಲದ ಹಣ್ಣಿನ ಪಾನಕ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು,

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಗಂಡ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದ “ ದಾಹ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ, ಏನಾದರೂ ಕೊಡೆ ” ಅಂತ ಕೂಗ್ತಾನೇ ಬಂದ. ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ನೋಡಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಬೇಲದ ಹಣ್ಣಿನ ತಿರುಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಕಿವುಚುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಮಗುವು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಿವುಚುತ್ತಾ ಇತ್ತು. “ ಮಗುವನ್ನು ಈ ಕಡೆ ಕೊಡೇ ! ನಾನೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀನಿ. ಬೇಗ ಪಾನಕ ಮಾಡ ಬಹುದು ನೀನು ” ಎಂದು ಗಂಡ ಹೇಳಿ ಮಗುವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ ಹೋದ.

ಮಗು ತಾಯನ್ನ ಬಿಡವಲ್ಲದು, ತಂದೇನೂ ಬಿಡವಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಗೋಳಿಡುತ್ತಾ ಹಿಡೆಂಬಿ “ ಅಪ್ಪ ಮಗನ ಕಿತ್ತಾಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೊರಗಿ ಹೋಗ್ತೀನಲ್ಲೋ ” ಅಂತ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದಳು.

* * * *

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಯೋಚನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಮೂಡುತ್ತವೆ, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮುಖ ನೋಡಿಯೇ ತಿಳಿಯುವ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಜುನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದನಂತೆ. ಆಪೇಲಿ ತಾನೆ ಅವನು ಪ್ರಮಿಳೆಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟುದಾದಂತೆ.

ಪ್ರಮಿಳೆಯಾದರೋ ಈ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತೆ. ಹೆಣ್ಣು ರಾಜ್ಯ ಆಳಬೇಕಾದರೆ, ಸಚಿವೆಯರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಓಡುತ್ತೆ ಅಂತ ತಿಳಿದಿರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ಆ ಸಂಜೆ ಅರ್ಜುನ ಪ್ರಮಿಳೆಯರು ತಾಳೆವನದ ಹತ್ತಿರ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಭೇಟಿ ಯಾದರು. ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿದರು. ತಿರುಗಿ ಕದ್ದು ನೋಡಿದರು

ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿಸಿದ ಆಸೆಯೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಾಗ ಪ್ರವಿಾಳ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಾಚಿ ಕೆಂಪೇರಿದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಆಸೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅರ್ಜುನ ನಾಚಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ.

ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಒಂದೂ ಮಾತನ್ನಾಡದೆ ಇದ್ದರೂ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ಶವ್ವ ಒಬ್ಬರು ಕೆಂಪೇರುವುದು, ಬಿಳುಪೇರುವುದು. ಔಡುಗಚ್ಚುವುದು, ಕಿರುಬೆವರೇರುವುದು ಹಣೆ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬಿಸಿಯುಸಿರಸುಯ್ಯುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಒಂದು ತಾಸು ಪೂರ್ತಿ ಆಯಿತು.

ಕಡೆಗೆ ಮದುವೆಯೂ ಆಗಿಹೋಯಿತು.

ಆಮೇಲೆ ಪ್ರವಿಾಳ ಮಾತನಾಡುಕ್ಕೆ- ಶುರುವಾದಿದ್ದು, ಅದಾದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಅರ್ಜುನ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದು-ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು.

* * * *

ಬಾದಾಮಿ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಹಿಂಡಿಗೆ ಬೆರಸಿ ಕಾಮಧೇನುವಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರಂತೆ ಗಸೆಗಸೆ ಹೊಟ್ಟಿನ ಕಲಗಚ್ಚನ್ನು ಕುಡಿಸುತ್ತಾರಂತೆ. ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಸೋಂಕಿದ ಹುಲ್ಲನ್ನೇ ಮೇಯುಕ್ಕೆ ಇಡುತ್ತಾರಂತೆ.

—ಕಾರಣ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ನೊರೆಹಾಲು ಕುಡಿದಾಗ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಬಾದಾಮಿ ಹಾಲು ಸ್ವೇಪಲ್ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಹಾಲು ಬಲು ಉಷ್ಣ ಅಂತ ಶಚಿದೇವಿ ಕುಡಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ರಾಣೀವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಲನ್ನು ಊಳಿಗದವರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳಂತೆ. ಊಳಿಗದ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಡಿದು ಕೆರಳುತ್ತಾರಂತೆ.

—ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ತರಹಾನೆ! ಗಂಡ ತಿನ್ನೋದು ಕುಡಿಯೋದೇ ಒಂದು-ಹೆಂಡತಿ ಉಣ್ಣೋದು ಕುಡಿಯೋದೇ ಒಂದು.

* * * *

ಮ್ಯಾಡಮ್ಮನ ಕೈಚೀಲ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನ್ನಲ್ಲ : ಆ ಕೈ ಗೆಳನಿಗೆ ಏನು ಲಭಿಸಿದ್ದು ಗೊತ್ತೆ ?

—ಹತ್ತಾರು ಗಂಡಸರ ವಿಳಾಸ, ಅಪ್ಪೆ !

ಕೊರವಾವಲೋಕನ

ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಕೆಮ್ಮಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು. ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಮಲಯಾಳಿ ಹೆಂಗಸು ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲೋ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ ನೆತ್ತಿ ಹತ್ತಿರಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗಂಡಸು, ನೀರು ಕುಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂತ ಉಪಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇಷ್ಟೇತಾನೆ! ಅಂತಂದುಕೊಂಡು, ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪುಟವನ್ನು ಮುಂದೆ ತಿರುಗಿಸಿದೆ. ಕೇರಳದ ಚುನಾವಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದುವು. ಅವತ್ತು ಸಂಜೆ ಏಳು ಗಂಟೆ ಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಯಾರೂ ಬಂದಿತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇತ್ತು ಆ ಮಲಯಾಳಿ ದಂಪತಿಗಳು ಅತ್ತು.

ಅಸಾಧ್ಯ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಆಟೋರಿಕ್ಷಾ ಬಂತು. ಈ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಇಂತಹ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಯಾರಪ್ಪ ಬಂದರು? ಎಂದು ಹುಬ್ಬೆತ್ತಿದೆ. ಆಟೋರಿಕ್ಷಾದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದವನು ಯಾರು ಅಂತ! ಕೊರವ! “ನಿನಗೇನು ಬಂತಯ್ಯಾ? ಆಟೋ ರಿಕ್ಷಾಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಕಾರು ಏನು ಆಯ್ತು” ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖದಮೇಲೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದ, ಹಾಗೂ ಟೀಕೆಯ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದೆ, ಅವನು ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಾಗ.

“ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಕುಂಜುಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಯಂಇಂದ ಬಂದಿದ್ದ. ಕೇರಳ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವ ನನ್ನ ಉಪಚಾರ ಬಲು ಮಾಡಿದ್ದ. ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೋಟಾರು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ರಾತ್ರಿ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ.

“ಏನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅವ” ಎಂದೆ.

“ಅವನೇನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮರ ಕುಯ್ಯುವ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಸಂಪಾದಿಸ್ತಾಳೆ. ಕುಂಜುಣ್ಣ ಕೂಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತಾನೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ” ಎಂದ.

“ಓ ಹೋ! ಅದಕ್ಕೇನೋ ನಿನ್ನ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಸೊಂಟ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದು” ಎಂದೆ. “ಅದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ, ಆದರೆ ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಅವನಿಗೂ

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದರೆ ಬಲು ಖುಷಿ ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪತ್ರ ಮುಖೇನ ನಾವು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡೆವು. ಬಲು ಜಾಣ” ಅಂದ ಕೊರವ.

“ಅಷ್ಟು ಜಾಣ ಅಂತೀಯಲ್ಲವ್ವ ಇಂತಹವರೆಲ್ಲಾ ಕೇರಳದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದರೆ, ಫಲಿತಾಂಶ ಹೀಗಾಗಬೇಕೇ ?” ಎಂದೆ.

ಅದೇನೋ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ, ಕೊರವ. ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಬೈದ ಹಾಗಿತ್ತು ಆ ಮಾತು. ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಇಂತಹ ಮಾತು ಯಾಕೆ ಆಡಿದ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಇಲ್ಲ, ಅವನು ಅಂತಹ ಮಾತು ಆಡಿರಲಾರ. ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸದೆ ಇರಬಹುದು ಅಂತಂದುಕೊಂಡ, “ಏನಂದೆ” ಎಂದೆ.

“ಮೃರಮಕ್ಕ ತಾಯಿ” ಅಂದ. ಮೊದಲ ಸರ್ತಿಯೂ ಅದೇ ಕೇಳಿಸಿದ್ದು. “ಆ” ಅಂತ ಅಸಹ್ಯದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ನಕ್ಕ ಕೊರವ, “ಮೃರಮಕ್ಕತಾಯಿ ಎನ್ನೋದು ಕೇರಳದ ವಾರಸು ತನದ ಪದ್ಧತಿಯ ಹೆಸರು. ಅಪ್ಪನ ಆಸ್ತಿ ಅಂತ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಕೆ ತಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಂಚಿಬಿಡ್ತಾಳೆ ಹೀಗಾಗಿ ಮನೆ ಗಂಡ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಹಣದ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ತಾಪತ್ರಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿನ ಗಂಡಸರು ಆರಾಮವಾಗಿ, ತೋಳಗಳು ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದು ತೋಳಗಳ ತರಹವೇ ಕಾದಾಡ್ತಾರೆ. ತೋಳಗಳ ತರಹನೇ ಕಚ್ಚಾಡ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ ಜಗಳ, ಗಂಡು ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ, ಹರಿಯೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಫಲಿತಾಂಶ, ಇಂತಹ ಚುನಾವಣಾ ಫಲಿತಾಂಶ. ಹಣದ ಜವಾಬ್ದಾರೀನ ಗಂಡಸರ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದರೆ, ಮಿಕ್ಕ ಊರ ಗಂಡಸರ ಹಾಗೆ, ನಗದಿ ಗುಮಾಸ್ತನ ತರಹ ನಡೆಕೋತಾರೆ”

ಎಂದು ಕೊರವ ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ. ಪೇಪರ್ ಮಡಿಚಿಟ್ಟೆ.

* * * *

ಗಗನಯಾಮಿ ರಷ್ಯನ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯಾನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ತರಹ ತೇಲಾಡ್ತಾ ಇದ್ದ, ಅಂತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂತುನೋಡಿ, ಆ ಸಂಜೆ, ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ.

“ಏನಯ್ಯಾ ! ಎಂತಹ ಸಾಧನೆ ಕಣಯ್ಯ, ಪವಾಡ ಅಂದರೆ ಇದಯ್ಯ. ಇಂತಹ ದೈತ್ಯಧೈರ್ಯ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೇನು ತಿಂತಾರೊ, ಅವರು” ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಟೀಕಾ ಸುರಿಮುಳೆಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹರಾತ್ತಾಗಿ ಮಳೆ ನಿಂತ ಹಾಗೆ, ಮಾತುಗಳು ನಿಂತವು. ಕಾರಣ ಗಿರ್ಟಿ ಚಪ್ಪಲಿಯ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ, ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕೊರವ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಗಂಟಲ ನಾದಕ್ಕೂ ಅವನ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿಯ ಗಿರ್ಟಿಗೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಪಡೆದಾಗಿತ್ತು. ಬಂದವನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ, “ಏನು ಬಂತೋ ! ಮಂಕುಬಡಿದವರಹಾಗೆ, ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಅಳಿಯ ಬಂದಾಗ ಇರೋ ಮಾವನ ತರಹ ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ.” ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ದಬಾಯಿಸಿದ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಕೊರವ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಖಾರವಾಗಿ ಇದಾನೆ. ಆಳುವ ಪಕ್ಷದ ಫುಡಾರಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಟೆತಣಕೂಟವನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿಯಾಗೇ ಇದಾನೆ. ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆವು ಅಂತ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದರೂ, ಪುಕಟ್ಟು ಊಟದ ಆಸೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಿಲ್ಟ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್. ಶುದ್ಧ ಹಲ್ಕಿ ತರಹ ಇರುವ ಫುಡಾರಿಗಳಿಗೆ ಗಿಲ್ಟ್ ಹೊಡೆದವಲ್ಲ ಅಂತ

“ಈಗತಾನೆ ರಷ್ಮನ್ ಗಗನಯಾತ್ರಿ ಯಾನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಪವಾಡವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಬೇಬೆರಗಾದೆವು. ಮಾತೇ ಮುಂದೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀನು ಬಂದೆ” ಎಂದು ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ.

“ಅದೇನು ಮಹಾ ಪವಾಡವೋ ! ನಮ್ಮ ದೇಶದವರೂಕೂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಏದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನತ್ತ ಹೋಗ್ತಾರೆ ಕಣೋ, ಈಗಿರೋ ಪ್ರಗತಿ ಇನ್ನು ಮುಂದು ವರೆದರೆ” ಅಂದ ಕೊರವ.

ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ನಮಗೆಲ್ಲಾ, ಡಂಗು ಬಡೆದಂತಾಯಿತು. ಉಸಿರೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡಿತು. ಇದೇನಿದು ಇವ ಹೇಳೋದು ? ಗಗನಯಾತ್ರೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಏನು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿರೋದು ನಾವು ? ಗಾಳಿವಟ ಹಾರಿಸೋದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿ ನಮ್ಮದು ?

ಕೊರವನ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರೋಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಆಗ ಕೊರವ ವಿವರಣೆ ಇತ್ತು.

“ನೋಡೀಪ್ಪಾ ! ನಮ್ಮ ಆಳರಸರು ಬಲು ಜಾಣರು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಯಾರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಈಜಾಡ್ತಾರೆ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಈಗಲೇ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಓರಿಸ್ಸಾದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಬಿರೇನ್‌ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಬಿಜೂ ಪಾಟ್ನಾಯಕ್, ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಳ್ಳನ ಕೈಲಿ ಗಂಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೇದು ಅಂತ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣದ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೈಲಿಟ್ಟರು. ಕಳ್ಳರ ಕೈಲಿ ಗಂಟು ಉಳಿಯಿತು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾರೋರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಡವೋದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಜೂಜು

ಕಂದುರೇನ ಜಟ್ಟಾಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ರೋಕರ್ ಹೊಡೆದೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತೆ ಅಂತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯೋದು. ಅದರ ತರಹಾನೇ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಆಳರಸರಿಗೆ ತಿಳಿದು ಹೋಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಅವರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದರು. ಕಳ್ಳನ್ನ ಪೋಲೀಸಿನವನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಗೂ ಹಾರೋಪ್ಲೇನ್ ಕಲಿತವ, ಜಾದೂಬಲ್ಲವ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ತರಹನೇ, ಅವನಿಗೆ ದಂಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನತ್ತ ಹಾರಿಯೇಬಿಡ್ತಾನೆ, ರಷ್ಯನ್ನರ ತರಹ ತ್ರಿಶಂಕುವಾಗ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ. ಕಳಿಂಗ ! ಟ್ಯೂಬುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಸಂಪಾದಿಸ್ತಾನೆ. ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನೋ !

ಕರೆಸಿ, ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಔತಣ ಉಣ್ಣಿಸಿರೋ” ಎಂದ ಕೊರವ “ಅವರೇ ನಾದರೂ ಈ ಕಡೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ಔತಣ ಮಾಡ್ತೀನಪ್ಪ” ಎಂದೆ ಬಾಳೋರ ಜತೆ ನಾವೂ ಬಾಳಬಹುದು.

ಕೈರಾನ್ ಹಂತಕನೆನ್ನಲಾದ ಸೂಚಾಸಿಂಗನು, ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಹೊರಟಾಗ “ಅಯ್ಯೋ ! ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಘೂರ್ಕಾಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ! ಮುಂದೆ ಗತಿ ಏನು” ಎಂದು ಗಳಗಳ ಅತ್ತನಂತೆ

—ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೂ, ಸಾವಿಗೂ ಹೆದರದ ಸೂಚಾ ಸಿಂಗನು ಅತ್ತ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಘೂರ್ಕಾಗಳ ಭಯ ಎಷ್ಟಿದ್ದಿರಬೇಕು ?

* * * *

ಭುಟ್ಟೋ ಮತ್ತು ಚೆನ್ ಇ, ಇವರು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದರಂತೆ

—ದೊಂಬರ ಕತ್ತೇನ ಅಗಸನಿಗೆ ತ್ಯಾಗ ಹಾಕಿದಾಗ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ತರಹ

* * * *

೨೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ಕೂದಲ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಭಾರತವು ಸಂಪಾದಿಸಿತಂತೆ.

—ಗಡ್ಡದ ಜೋಗಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿದೆಯಾದರೂ ಸಕೇಶಿಯರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮಾರ್ಗ ದೊರೆಕಿದಂತಾಯಿತು.